

Minden eddigi társadalom története
osztályharcok története.
Világ proletárjai egyesüljétek!

N. Erdős
1428 Franklin St
11 09

NÉPAKARAT

SZOCIALISTA MUNKÁSLAP

Az iparilag fejlettebb ország a se-
vésőbb felettnek saját jövője képe-
sítatja". (Marx.)

No. 91 szám. Vol. VI. évfolyam.

New York, 1908 november 13

Egyes szám ára 2 cent. Helyben 1 cent.

BRYAN BUKÁSA.

Azzal az ékesszólással, mely vagyont s hirt szerzett neki, ismét megkísérelte Bryan, ha megtudná-e szerezni az elnöki széket? Kísérlete sikertelen volt. Valószínű, hogy Bryannek nem annyira az ország, mint inkább a saját érdeke lebegett szeme előtt, midőn harmadszor is kísérletet tett. Mindenesetre erre való bizalmas körben tett, de napfényre jutott nyilatkozata: "Csak egy terminusra legyek elnök, hirtve nem lesz alapítva s többé nem óhajtok elnök lenni." Valószínűvé tette e hirt Bryan egyenes kijelentése, hogy csakis egy terminust töltene ki, ha megválasztásának s másadszor nem fogadná el a jelölést.

Az azonban mi mellékesnek tartjuk a lefolyt közéletben Bryan személyét s személyes érdekeit. Bármint voltak a belső motívumok, melyek e harca keltették, bizonyos elvek alapján állt s akár hitt ő maga az elvekben, akár nem, ezeknek alapján akart diadalt aratni. Vereségében nem személyes érdekeinek, hanem szóban és írásban hirdett elveinek bukása érdekel bennünket. Bryan bukását elvei bukásának tartjuk.

Bryan tisztán s határozottan a középosztályt képviselte. Azt a középosztályt, melynek helyzete az Egyesült Államokban hasonlíthatatlanul reménytelenebb, mint a kevésbé fejlett ipari államok középosztályai. Bryan azt az osztályt képviselte, mely birtokában van még annyi munkaeszköznek, hogy megkülönböztessék a munkásosztálytól, kik a termelés eszközeinek teljesen híjával vannak, kiknek azonban ugyanakkor sokkal tökéletlenebbek a munkaeszközei, semmint sikerrel vehetnek fel a versenyben a kapitalista osztálynak felett s egyre tökéletesebbé váló eszközeivel.

S míg egyrészt elismerjük, hogy Bryan a középosztályt törekvéseinek talán legtehetősebbé harcosa, másrészt éppen kiváló képességei teszik kudarcát véglegessé. Míg radikális beszédeivel tulter az összes reformereken, éppen radikális volta bizonyítja elveinek tökéletes megvalósulását. A demokraták elnökjelöltje konzervatív, mint négy évvel ezelőt A. B. Parker, megálta volna helyét az a magyarázat, hogy konzervatív elnökjelölt nem képes az elégedetlenkedőket megnyerni, megmaradt volna a remény, hogy radikális elnökjelöltnek majd sikerülni fog a republikánus adminisztráció összes ellenzékét egybegyűjteni. Ez a magyarázat most nem állja meg helyét s az eredmény most végkép elveszett. Bryan a reformereket kielégítette s ügyes harcot folytatott. Sikertelen megnyernie a néger szavazatok nagy részét a brownsville affairból kifolyólag. Sikertelen egyezsége lépnie az Amerikai Munkás-szövetség vezérével s mivel az az előző választásokban a republikánusokat támogatták, nyeresége kétszeres volt. Külső körülményeként ehhez járult a republikánusok között dúló viszály, mindenképpen azonban az a tény, hogy a republikánus kormányzat alatt bekövetkezett a legpusztítóbb válságok egyike s ennek következtében kiesett a republikánusok kezéből az egyik fegyver: az az érv, hogy a gazdasági válság demokrata kormányzat alatt áll be.

Mind e körülményeket figyelembe véve, nem lehet más eredményre jutnunk, mint hogy a középosztályra a republikánus győzelem halálos csapást mért s értékesek azok a következtetések, melyeket elveik bukásából levonhatunk.

A demokrata párt a politikai demokráciát hirdette. Elvi nyilatkozatában kijelentette, hogy Jefferson jelszavát tartja szem előtt: "Egyenlő jogot mindenkinek, kiváltságot senkinek." Kétségtelen, hogy így kellene ennek lenni az Egyesült Államok alkotmánya szerint is s az a párt, mely ilyen elv alapján akar kormányozni, hivatott volna a kormányzatra. Azonban a demokrata párt nem áll s nem állhat eme elv alapján.

A tökéletes termelési rendszerben a termelés eszközei el vannak zárva a munkásosztálytól s ezáltal a munkás kénytelen egyrészt a bérszolgálat jarmát húzni, gazdaságilag despoták uralma alatt élni, másrészt munkájának gyümölcsét átengedni. A munkásosztályra néve a gazdasági despotizmus így szünteti meg a politikai demokráciát s így válik lehetetlenné, hogy mindenkinek egyenlő joga, kiváltsága pedig senkinek se legyen. Azonban a demokrata párt nem a munkásosztályt, hanem a középosztályt képviselte s képviseli. Ha a munkásosztályra vonatkozólag nem tudja s nem akarja a jeffersoni politikai tételt érvényesíteni, tudja-e a középosztály részére? Ha a kapitalista termelési rendszert elfogadja, — pedig elfogadja, — el kell fogadnia következményeit is.

A legtermészetesebb következmény pedig az, hogy a nagytőke tökéletesebb termelő eszközeivel, nagyobb arányú termelésével, gazdasági előnybe jut a középosztályllyal szemben s ez az előny egyedül is lehetetlenné teszi az egyenlő jogokat s a kiváltságok megszüntetését nemcsak a munkásosztályllyal szemben, hanem a kapitalista osztályban is. A tökéletes termelés és a demokrácia ellentétes fogalmak. A demokrácia párt nem ismeri fel ezt az ellentétet s ez okozza bukását, ez teszi küzdelmét eleve sikertelenné.

A középosztály minden nyomusága, vergődése mellett is nem méltó sem részvétre, sem elismerésre, harcát bármilyen elszántsággal vívja is. Nem egyenlőségért, nem szabadságért, nem jogokért küzd. Egyszerűen részt követel a kapitalista uralmából a munkásosztály felett, biztosítani akarja a saját részére is a munkásosztály kizsákmányolásának lehetőségét. Ez az egész.

A demokrata párt a kapitalista rendszert elismeri, a munkásosztályllyal szemben ennek fentartását követeli. Már pedig a kapitalista rendszernek a fejlett, hatalmas nagytőkének a republikánusok a képviselői s egész természetesen, hogy a kapitalista rendszer szükséges voltára tanított munkás ne a visszafejlődő, hanem az előretörő, progresszív tökéletesebbé váló pártot szavazzon.

Bryan minden szavával, melylyel a kapitalista rendszert védte, a republikánusoknak toborzott híveket.

Azok a munkások, kik a kapitalista rendszernek már ellenségei, nem támogatták a demokrata pártot, akik pedig még hívei, a republikánusokat támogatták. A középosztály pártja két ellenség közé került s a kettő összemorzsolja. Minél előbb, annál jobb.

A végső és döntő ütközetet a nagytőkék s a munka hadseregének kell megvívni. Ez ütközethetben nincs helye a bryanoknak.

A MUNKÁSOSZTÁLY.

(A proletáriátus.)

— Irtá: Kautsky Károly. —

Amerikai viszonyokhoz alkalmazva átdolgozta: Dániel De Leon.

(Folytatás.)

A kooperatív munkánál talán sokkal határozottabban szolgál a proletárok szolidaritásának kifejtésére a jelenlegi munkaviszonyokból levő egyenlőség. Egy jól kifejtett modern gyártelepen a munkások soraiban nincs jóformán semmi különbség, semmi rang.

A magasabb helyek szabály szerint elérhetetlenek a munkásoknak; a legjobb esetben is oly jelentéktelen számuk, hogy a tömegre semmi hatással nincs. Nagyon kevés azoknak a száma, kiket ilyen kedvező állásokkal korruptá lehet tenni. A munkaviszonyok azonban a nagy többség részére, az egyedeknek majdnem lehetetlen, hogy egyedül emelkedjenek föl; helyzetük csak akkor javul, ha munkástársaik helyzete is javul. A kapitalista felismeri ezt a tényt és hatását a munkásokra nem egy esetben kíséri meg ellensúlyozását oly módon, hogy mesterségesen megkülönböztet egyékszik teremteti a gyárban, hogy ezáltal egyenlőséget szítson a munkások között; azonban a modern termelésnek oly nagy az általános színvonalat teremtő hatása és ereje, hogy minden ily kísérlet kudarcra végződik az egyetértés érdekének maradására alászására, mely érzet mindinkább tért hódít a munkás proletáriátus soraiban. Minél tovább tart a kapitalista termelő rendszer, a proletáriátus szolidaritása annál hatalmasabban nyilatkozik meg, annál erősebben gyökerezik meg és annál inkább nyomul előtérbe, mint a munkás proletár jellemvonása.

A nép sötéredése s a szolgák között szó sem lehet szolidaritásról. A régi feudális és céhrendszer munkásai között csirizott ki először a kizsákmányolt osztálynak szolidaritása a kizsákmányolókkal szemben, azonban a modern munkás proletárnak szolidaritása hatalmasan túlszárnyalta minden előző termelő rendszer kizsákmányolt osztályát. És ez az összetartás nem szorítódik többé csak egy és ugyanazon iparra. A modern munkás proletár, úgy, mint a céhrendszerbeli prototípusa, lassan felismeri a tényt, hogy a munkásoknak mindenütt ugyanaz az ellensége, ugyanaz az érdeke. A segédeknek régebben alakított nemzeti szervezetei szükségképpen korlátozottak voltak, mivel maga az állam vagy a nemzet maga is nagyon tökéletes állapotban volt. A modern proletár nemcsak nemzetileg szervezkedik. Szélesebb

alapkra helyezkedik. A nemzetek között folyó harcok s ellenségeskedések mellett is nemzetközileg szervezkedik. Valamennyi ország munkásai egyesülnek.

Ellentétek a feudális és a kapitalista rendszer munkásainak szolidaritása között.

Már a kézműipar napjaiban is megjelhetők a nemzetközi szervezetek nyomai. Azoknak az időnek kizsákmányoltjai megmutatták, hogy fölül tudnak emelkedni a nemzeti válaszfalon. De volt egy válaszfal, melyet nem tudtak ledönteni — a saját szakmájuk. Például az egyik ország kalapos munkásai egyetértettek a másik ország kalaposával, azonban a saját országuk építőmunkásai vagy szabói idegenek voltak előttük. Abban az időben határozott vonalak választották el az egyes szakmákat. Aki a szakmához akart tartozni, kénytelen volt hosszú ideig tanulni, mely felszabadult és segéd lett s szakmájához hű maradt egész életében. Szakmájának hatalmát s virágzását a sajátjának tartotta, bár bizonyos értelemben a segéd érdeke ellentétes volt a céhmasterével, mindkettőnek érdeke viszont ellentétes volt minden más szakma mestereinek s segédeknek érdekeivel. Gyakori látvány volt a céhrendszer virágzó napjaiban, hogy a különböző szakmák munkásai heves harcokat vívtak egymással.

Ezzel ellentétben a kapitalista rendszer egybeköti és úgy összebogozza a különböző szakmákat, hogy szinte szétválaszthatatlanok. A kapitalista telepen rendszerint együtt látjuk munkálkodni a különböző szakmák embereit, együtt működnek egy közös célra. Továbbá a kapitalista rendszer a termelésben egyenesen a szakmák kiirtására törekszik. A gép a tanulás idejét, mely előzőleg évekre terjedt, hetekre, sőt napokra szorítja le. A különböző munkásoknak lehetővé teszi, hogy egyik munkakörből átsapjanak a másikban minden nagyobb nehézség nélkül, sőt kényszeríti őket erre azért, hogy előbbi munkakörükben fölöslegessé téve, kiszorítja őket a munkából s más foglalkozás keresésére kényszeríti. A foglalkozásnak szabad választása, melyet a filiszternek annyira féltenek a szocialista társadalomtól, a munkásra nézve elvesztette minden jelentőségét a jelenlegi rendszerben.

A kapitalizmus alatt egybeforr a munkásosztály.

Ilyen körülmények között a munkásoknak könnyű volt ledönteni a válaszfalat, mely előtt a régi segéd megállt. A szolidaritás érzete következképpen a modern proletárnál nemcsak nemzetközi, hanem az egész munkásosztályt magába foglaló.

Már a középkorban is szerepelt a bérmunka különböző formáiban, a munkáltatók s munkások közötti összefogás sem új dolog, azonban mielőtt a kapitalista rendszer uralomra nem jutott sohasem látott még a bérmunkások csatarendbe sorakozott táborának felkelését, kik tudatában vannak érdekeik közösségének s készek osztafolyuknak, mint egészre, alárendelni nemcsak személyes, hanem helyi érdekeiket, sőt — ahol még ilyenek vannak — elkülönítet szakmaérdekeiket is. Csak a mi századunkban oltotta fel a bérmunkásoknak, a munkás proletároknak harca a kizsákmányolással szemben az osztályharc jellegét. Csak is ennek köszönhető, hogy a küzdelemnek magasabb céljai vannak, mint e rendszer egyik-másik kifogás alá eső tulajdonságának megszüntetése. Ennek köszönhető, hogy a munkásmozgalom forradalmi mozgalommá vált.

Ilyen körülmények között a munkásosztály látóköre állandóan szélesedik. Első sorban így van ez a nagy termelésben dolgozó munkással, azonban amint a tökéletes ipari formája válik mindinkább zsinormértéké minden tökélet, sőt a kapitalista országok hatáskörén belül minden gazdasági vállalatnak, épp úgy a nagy munkatelepen dolgozó proletáriátusnak érzelme s gondolat-világa fejezi ki az egész munkásosztály érzelmét s gondolatát. Az a tudat, hogy valamennyinek érdeke azonos, a munkások egyik csoportját a másik után hatja át, épp úgy, mint a nagytermelésnek mindent átható ereje.

Azután következnek azok a munkások, kik nem üznek termelő hivatást, a szállítás és szétosztás munkáját végzők. Végül a földművelő proletár is tudatára jut annak, hogy érdekei azonosak a többi proletárokéval s e tudat ki-fejlesztését siettetik a kapitalista eszközök, melyek mindinkább helyet foglalnak az eddig nagyrészt patriarhális módon üzőt mezőgazdaságban s következképpen a földművelőket tökéletes bérmunkásokká alakítják át és felbontanak minden személyes köteleket, mely a mezei munkást egybefűzte munkáltatójának családjával. A haladás ez irányban máris érezhető.

(Folytatjuk.)

ESEMÉNYEK.

GOMPERS "VESZÉLYBEN". — AZ "ELŐRE" KOMMENTÁR. — ROOSEVELT JUTALMAZ. — HOGYAN ÉPÜL A CSATORNA?

Most tartja évi konvencióját az American Federation of Labor Denver városában. Kitalálás van rá, hogy az a békés hangulat, mely eddig Gompersék és a Socialist Party hívei között uralkodott az A. F. of L. konvencióin, helyet fog adni ádáz csatáknak. A Socialist Party hívei már fenik a kést, hogy nyakát szegjék Gomperséknek.

Honnan e változás? Hát a dolognak ez a nyitja: A Socialist Party agitatorainak, míg Gompers azt hirdette: "no politics in the union", jelszava az volt: "csatlakozzatok szakmátokhoz s szavazatok ránk". S hogy bebizonyítsák az A. F. of L.-nek, mennyire hívei ők e szervezetnek, minden eszközt felhasználtak, hogy tönkretegyenek olyan gazdasági szervezeteket, melyek az American Federation of Labor-re s következésképpen a kapitalista osztályra veszedelmesek voltak. Bizonyoságul szolgálunk erre azok az ortvátadások, melyekben például az I. W. W. részesült a S. P. lapjaiban. S. Gompers pedig elég hálátlan volt, hogy az A. F. of L.-nek nem a S. P.-t, hanem a demokrata pártot ajánlja s ezzel csúnyán megzavarta a S. P.-nak a két millió szavazatról szőtt álmait.

Ezért közzörüli most a kést a S. P.

Ez a harcias hangulat eszünkbe juttatja az A. F. of L. bostoni konvencióját. Azon a konvencióon Gompers aránylag csekély szavazattöbbséggel győzött. Azóta évről évre nőtt Gompers többsége s megfelelő arányban fogyott a S. P. ereje, míg végre annyira összehozódott, hogy Berger Viktor, a S. P. Milwaukeei oszlopa célszerűnek látta az utolsó konvenciót azt indítványozni, hogy Gompers megválasztása tétessék egyhangúvá, hogy ne említsük Gompers fizetésemelésére vonatkozó indítványát.

Ezzel szemben mostani harcias hangulatuk nem bizonyít mást, mint következtelenségüket s a meggyőződés hiányát.

A S. P.-ról lévén szó emlékezzünk meg az "Előre"-ről is. Kijelenté s laposka: "A Szocialista Párt a forradalmat nemcsak a szószéken vagy a sajtóban hirdeti, hanem forradalmilag cselekszik..." s e forradalmi cselekvés nagy bizonyosságára fűtöl a szavazatok eredményéről beszámoló hivatalos tudósításra. Saját szája ize szerint újra csinálja a választás eredményét fűzőt kommentárban.

A hivatalos kimutatás szerint például a new yorki 9-ik kerületben De Leon 157 szavazatot kapott. Az Előrének ez nem tetszett, csinált belőle 76-ot. Ez a "forradalmi cselekvés". (Igaz, hogy észűz emberek ezt hazugságnak nevezik.) Ilyen "forradalmi cselekvés"-sel, az ellenpárt szavazatainak közel 50 százalékkal való lehozódásával aztán felére lehet süllyeszteni Taft szavazatait s a hat millióból lesz csak három millió. Csakhogy ez még mindig több, mint Debs szavazata. Az "Előre" ezen is segít a "forradalmi cselekvés"-sel. New Yorkban például a S. P. szavazatait 40 százalékos emelkedésnek tartja. Ime a kimutatás: A S. P. szavazata 1904-ben 24.816; 1908-ban 25.361. Tehát az emelkedés 545. Ez az Előre "forradalmi" matematikája szerint 40 százalékos. Lám az Előrértől mennyit lehet tanulni. Rájövünk arra, hogy a szocialista társadalom megvalósításához elegendő egy kis "forradalmi" szavazat. Az ellenfél szavazataiból lehozadni 40—50 százalékot, a sajátjához hozzáhozni ugyanannyit — s készen van a fényes győzelem.

Az Előre fényes álmait egyedül a 9-ik kerület zavarája. Ebben a kerületben Hillquit, a S. P. jelöltje ezer szavazaton felül vesztett. Azonban van erre is magyarázata az Előrének. A republikánus meg a demokrata párt. no meg De Leon "szövegtek" Hillquit ellen. Hogy a republikánusok mennyire ellene voltak Hillquitnek, bizonyítja az "Evening Post"-nak október 1. és 13-iki száma s a "Times"-nak október 19-iki száma, melyekben e két republikánus lap hosszú politikai hirdetést tesznek Hillquit ellenében s a S. P. lapokkal egyértelműleg kijelentik, hogy Hillquit megválasztása bizonyos.

Hanem tud az Előre igazat is mondani, igaz, hogy tudtán kívül. Azt állítja, hogy a S. L. P. piszkot halmozott Hillquitre. Föltétlenül igaz. A S. L. P. fejeire olvasta Hillquitnek a stuttgarter nemzetközi szocialista kongresszuson benyújtott szocialista ellenes indítványát, mely indítvány ugyancsak piszkos egy dolog volt, mint azt most az Előre elismeri a maga jellegzetes nyelvével.

Az "Előre" hasonlít a Buorbonokhoz annyiban, hogy "nem felejt és nem tanul". Igazolja mindkettőt. Kommentárjában bizonyítja, hogy még nem felejté el, miként kell "tévedni", új terminológiája szerint: "forradalmilag cselekedni". Abban, hogy a S. L. P. küzdelmét a 9-ik kerületben nem érti, igazolja, hogy nem tanul. Ha tanult volna, úgy értene Hillquit bukásának okait. Megértene, hogy miért bukott éppen a "legerősebbnek vélt kerületben". Azonban az "Előre" és az értelem összeférhetetlenek.

Az elnökválasztásban hasznos szolgálatot tettek a republikánusoknak azok a munkásvezérek, kik Gomperssel ellentétben vagy semleges maradtak, vagy a republikánus párt mellett foglaltak állást. Most megkapják jutalmukat. Roosevelt elnök most nagy diszlokációt rendez a Fehér Házban, melyre hivatalosak a republikánus pártból lojális "munkáshadnagys" s a listából most kimaradt Gompers, Morrison s a demokraták érdekében tevékeny munkát végzett fakirok.

A lakomára hivatalos lesz a bírói karnak több tagja is s a triumvirátus ezzel teljes lesz. A legfőbb hadur, ki hadsereget rendel ki a munkás ellen. A bíró, ki a törvényt szegezi ellene. A labor fakir, ki ámitja. Kétségtelen, jól fogják érezni magukat egymás társaságában.

Néhány ízben megemlékeztünk a panamai földszoroson épülő csatorna körül folytatott szélhámoskodásokról. Hogy valóságos rabló-gazdálkodás folyik ott, igazolja most I. H. Collins állami felügyelő a "New York American"-ben november 6-án közölt leírásában. Collins az esetleges visszaélések megvizsgálására küldetett ki s jelentést tartozott tenni vizsgálat eredményéről a csatorna-bizottság elnökének, Goethals ezredesnek. A vizsgálat eredménye az volt, hogy több magasrangú tisztviselő volt kénytelen bényújtani lemondását. Simán folyt a vizsgálat addig, míg olyanokról volt szó, kik Goethalsnak ellenségei voltak. Azonban Collins kiterjesztette a vizsgálatot olyanokra is, kik Goethalshoz közel álltak s ettől kezdve a kálváriát járatták vele. Először bizalmas értesítést kapott, hogy célszerű lesz, ha a vizsgálatot abban hagyja. Majd rájött arra, hogy egyes tisztviselők utasítást kaptak, hogy tagadjanak meg vele minden érintkezést, hogy ne szerezhesen semmi információt. Az a tisztviselő, ki ez utasításnak nem engedelmességet, vagy elmozdított, vagy áthelyeztetett. Bár munkája így végtelen nehéz volt, mégis sikerült több adatra szert tennie. Jelentést tett a különböző esetekről s jelentésére még csak választ sem kapott.

Julius 28-án Colonban pedig a nyílt utcán megtámadták, súlyosan megsebesítették s kirabolták. Ezenfelül lakásába betörték s a kompromittáló adatokat ellopták.

Több barátja elbocsájtattat a szolgálatból, mivel a vizsgálatban segédkezett nyújtott neki s végre helyete oly veszedelmes fordult, hogy — ha csak életét nem akarta kockáztatni, — szökni volt kénytelen csomagja hátrahagyásával.

Igy írja le tapasztalatait s bocsájtja a nyilvánosság elé, mivel hivatalos jelentést hiába tenne, csak saját magának okozna vele bajt.

SCHWAB A BEVÁNDORLÁSRÓL.

Gusztáv H. Schwab, a North German Lloyd hajóstársaság new yorki képviselője megkérdezte, mi igaz a lapoknak azon híréből, hogy a republikánus párt győzelmé óriási bevándorlást idéz elő és hogy a hajóstársaságok ügynököket küldenek szét Európán minden vidékére, hogy a tavaly elszállított idegeneket Amerikába való visszavándorlásra bírják — így válaszolt:

"Teljesen hamis az az állítás, mintha mi rábeszélénk vagy még csak tanácsolánk is azoknak, kiket a mult év folyamán elszállítottunk, hogy térjenek vissza, és örültség olyant mondani, hogy azonnali néparadat veszi kezdetét. Tizenkét hónap alatt hétszáz ezer embert több hagyta el partjainkat az üzleti pangás miatt és nem hiszem, hogy azok a jól legelső kiállításra rohannak vissza.

CLEVELANBAN A MAGYAR NYELVŰ NYOMDÁSOK BÉRHARCBA ALLNAK MINDEN ÖNTUDATOS NYOMDÁSZ KERÜLJE CLEVELAN VOT!

NÉPAKARAT

szocialista munkáslap.

A Szocialista Munkáspárt hivatalos közlönye.

Kiadja

Az Amerikai Magyar Szocialista Munkás Szövetség
516 East 6th Street, New York, N. Y.

Megjelen minden kedden és pénteken.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre	\$2 00
Fél évre	1 00
Negyed évre	0 50
Európába	12 korona.
Egyes szám ára 2 cent.	

A Munk. Bet. Szöv. hivatalos közlönye.

Szerkesztővel értekezni lehet hétfőn és szerdán 6-tól 8-ig.

NÉPAKARAT

Publ. by the Hungarian Socialist Labor Federation of America
516 East 6th Street, New York, N. Y.

Ch. ROTHFISHER, National Secretary.
M. ELLER, National Treasurer.

ISSUED EVERY TUESDAY AND FRIDAY.

SUBSCRIPTION YEARLY \$2.00
SINGLE COPIES 2c

Entered as Second-Class Matter August 28, 1907,
at the Post Office at New York, N. Y.

New York, Friday, Nov. 13, 1908

MAGYAROK AMERIKÁBAN.*

Írta: Bolgár Elek.

A tökéletes rend bírálati aránylag kevés jelentőséget tulajdonítottak eddig annak a befolyásnak, melyet Amerika a világgazdaságra s ennek révén az ujkori társadalmakra gyakorolt. Marx és Engels többször utalnak az összefüggésre, de az újabb idők szocialista írói nem méltányolják eléggé Amerika fölfedezésének és gyarmatosításának hatásait. Pedig a hatások ismerete nemcsak tudományos értékű, hanem különösen a magyar munkásságra nagy gyakorlati jelentősége is van.

A magyar munkás az, akit honi viszonyaink sanyarúsága közepette legerősebben száll meg a vágy a tengerentúli boldogság után s talán még csak az orosz zsidó az, aki kevesebbet veszít akkor, amidőn ezen vágyától üzelve az új világ felé veszi útját.

Bármily kevés veszteni valója van azonban az egyes munkásnak, amikor ennek az országnak hátat fordít, bármily reményekkel töltse is el az a nagy ismeretlen, amely felé evez, a szempont, mely alatt a viszonyokat tekintenie kell, csak akkor lesz helyes, ha osztálya érdekében is számol: egyrészt itthon maradt társaisaival és másrészt imeri azon küzdelmeket, melyekbe odakünn belesodródik. Ha ezt a szempontot nem hagyja figyelmen kívül, jól jár ő is s segítheti társai küzdelmét: ha figyelmen kívül hagyja, örökös tévelygés, zavar és homály az élete, melyből — egyszer belekerülve — nincs többé menekvés.

Mert azoktól, akik itt benn a "nemzet vérvésztése" fölött jajveszkelve siránkoznak azon, hogy pusztul a "mi népünk" s vele az ország s jól kezelhető munkaerő, épp oly keveset várhat a magyar munkás, mint azoktól, akik az oceanjáró hajó földközben lökdösik ide-oda, szidják, zsúfolják össze leírhatatlan állapotban lévő barlangokba és mérgezik meg ételikkel — drága pénzért, vagy azoktól, kik az új világban nyomozzák multját, jelenét, tapogattják zsebeit és kémlelik ki gondosan a "nem kívánatos idegent". Amazok megnehezítik a kivándorlást, emezek az új hazába való bevándorlást.

És ha már valaki szerencsésen végigjárta azt a kálváriát, mely az utlevél megszerzése és az Ellis-island-i partraszállás közé esik, akkor vár még csak rá a nagy küzdelem, melyet az előtte ismeretlen életviszonyokkal folytatni kell s amely küzdelemben ezren meg ezren mennek tönkre nyomorban, nélkülözésben. Ezren meg ezren azok közül, akik ebben a országban velünk küzdenek vagy küzdhetnének azért, hogy itt teremtsünk tühető életet, pusztulnak el a nagy ismeretlennel való harcukban.

Ha az ember látja annak a sok-sok magyarnak az életmódját, lézengését, megalkuvását odakünn, kit nem valami rokona vagy ismerőse karol föl, hajlandó igazat adni azoknak, akik a munkások kivándorlásában az osztályharc csökkentésének egy eszközét látják s azt, hogy voltaképpen a szabad költözködés gyönyörű emberi joga csak egy, mint a többi emberi jog, a magántulajdonról a gyűlekezésig, mind-mind polgári érdekeket mozdit elő.

Tény az, hogy a munkásosztály felülkerekedését nem a fokozódó nyomorúságtól kell várunk s ez indokolná a kivándorlást áll-

lában s különösen a Magyarországból való tömeges kivándorlást, hanem a kiélesedő osztályharcotól, ami viszont a munkások kivándorlása ellen szól, amennyiben forradalmi elemek és forradalmi erők megcsappanását jelent. Ellene szól a kivándorlásnak főleg akkor, amikor a kivándorlásra készülő gazdasági okok nem alakulnak kedvezőbbé, úgy hogy az egyes munkás nem jár jobban, a munkásosztály pedig föltétlenül veszteséget, kárt szenved.

A kérdések tehát, melyek mindezek nyomán föltulnak, a következők:

1. Minő gazdasági vagy erkölcsi előnyt jelent a kivándorlás az egyes magyar munkásnak?

2. Mily hatással van a kivándorlás Magyarországra, illetve az Egyesült Államok munkásmozgalmaira s a munkásosztályra általában?

Az ezen kérdésekre adandó helyes válaszok mulik végeredményében annak a kérdésnek a megoldása is, mely egy a munkáspolitikát, mint a polgári társadalmi politikuskot oly nagy mértékben foglalkoztatja az utóbbi időben: a be- és kivándorlás kérdése-e.

Az egyes munkásról szólva, némi megkülönböztetéseket kell tennünk, még pedig azon az alapon, amelyen egyedül tehető megkülönböztetés munkás és munkás között. Ez az osztálytudat megléte vagy hiánya. Ez az egyedüli indokolható megkülönböztetés, mely abból ered, hogy tudja-e az illető, hol az ő helye vagy nem, tudja-e, mi az ő hivatása vagy nem s nagyfontosságú következményekkel jár az ő egyéni boldogulására.

Az öntudatos, szervezett munkás ugyanis rögtön kapcsolatot, összeköttetést fog keresni az ő osztályának intézményeivel, míg az osztálytudattal nélküli nem az után indul, hogy mi a munkásintézmény, hanem, hogy mi a magyar. Így kerül azután hazafias szédelőgök karma közé, magyar házak, magyar zugbankák, magyar fiskálisok, feyház elől menekült lapszerkesztők és az amerikai nagyvárosok talajából fakadó egyéb ily személyek és intézmények atyai pártfogása alá. Ezek persze kifosztják utolsó filléréből s kiteszik az utcára, ahol a nyelvet nem értve vergődik, mignem az ismeretlen nagy szörnyeteg elnyeli. A legjobb eset ráneveze az, ha kegyes pártfogói elszereződtek sztrájkőröknek, amikor aztán kezserves leckéket kell vennie, míg az osztálytudattal elszakítja.

A másik fajta az osztálytudat híján szükkölködő munkásnak az, amelyik valami sógorához, komájához vagy ismerőshez jut. Ezt aztán elhelyezik valami bányában vagy gyárban s keresményének egy tetemes részét elszedik vagy a kedves rokonok ellátás fejében, vagy pedig a magyar munkáltató, aki hazafias buzgalommal mérí gyártelepén a pálinkát, ad szállást és kosztot a honfitárs-munkásoknak, gondosan levonván bérükből mindezeknek busásan megfizetett árait. Ez a fajta munkás együtt élve, kis kolóniákat képezve, egyes emberek önző célját szolgálva, tengődik odakünn. Huszan is hálának egy-egy szobában, úgy hogy az éjszakai munkás azon melegen fekszik reggel 6-kor nappal dolgozó munkástársa ágyába; 12—14 óras munkaidőn át dolgozik így a magyar munkás, amerikai viszonyokhoz mérten megdöbbenően alacsony munkabér mellett, mint általános megvetés tárgya, mert a magyar keretek közül soha ki nem kerülve, a fejlettebb amerikai kultúrából nemcsak hogy nem kap semmit, hanem annak terjedését sok helyen valósággal akadályozza. Igénytelenségük, átmeneti voltak miatt ellenzenvesek az amerikai munkásoknak, akivel semmi érintkezési pontot nem találnak s sokszor annak érdekei ellen dolgoznak. Annál nagyobb becsben állanak a munkáltatók előtt, ami ambíciójuk is, mert állásukat féltve őrzik, hogy megmaradók pár fillérjüket összekuporgatva, kis házukat vagy földjüket az óházában megváltásá a teher alól vagy vásároljanak néhány holdat s visszamenjenek.

Ezért küzdenek évtizedeken át, közönyösen és hidegen minden egyéb iránt. S ez átmeneti állapota, műveletlensége, durvasága valósággal barbároként tünteti föl a magyarokat az amerikai előtt, de legkevésbé mégis azt tudja az átlag amerikai a magyarnak megbocsátani, hogy az Egyesült Államokban szerzett pénzt külföldön költi el.

Az ilyen magyar kolóniák sok helynek valóságos magyar város jellegét kölcsönöznék. Magyar szó, magyar viselet tulnyomó, magyar virtus és a magyar pap garázdálkodik, mely utóbbi egyaránt képviseli a magyarországi agráriusok és az amerikai kapitalisták érdekeit a tengerentúli magyarok között, egyaránt buzdít, ha kell visszavándorlásra, ha kell sztrájktrésre s közben koppasztja a hívóket saját céljaira is.

Ennyit az osztálytudattal nélküli munkásokról, kiknek megmentése és megtartása annyira szívén fekszik a kormánynak, hogy az újabb idők törvényhozásából szinte kiordit az a mohó félelem, mely eltölti az agráriusokat arra a gondolatra, hogy ezek a türelmes, beletrődő józan magyar munkások, kik tudvalevőleg "megközelíthetetlenek a szocializmus tévtanainak", elhagyják ezt az országot.

Miután azonban nagyrészt azért hagyják el az országot, hogy néhány évi erős munka után kisse megtollasodva ismét visszaterjenek, agrárius és tökések részről mit sem remélve, a munkával való szolidaritás erejéről mitsem tudva, saját egyéni erejükre, legfőljebb honfitársak jóakarataira utalva, az ismeretlen ország bonyolult viszonyai közepette tetőbbsé elmerül, sem önmagán nem segít, sem osztálya javát nem szolgálja, sem itthon, sem az Egyesült Államokban.

Lényegesen más eset a kivándoló szocialista munkásnál. Ez kiérve, első sorban is meg fogja keresni a magyar nyelvű szocialista intézményeket: a politikai szocializmus magyar fiókjait és a magyar gazdasági szervezeteket. Amde ezt téve, igen sok kétely és nehézség állja útját, míg el tud helyezkedni. Az amerikai munkásmozgalom szétforgácsoltága, bonyolódottsága mellett ez nem is kis feladat az aránylag egyszerű keretek közt folyó, az ő viszonyaiból kinövő s ennél fogva általa könnyebben megközelíthető magyarországi munkásmozgalom iskoláját járt elvtársnak.

Egy példa: az Amerikába vándorolt magyar szervezett munkás a választójogi küzdelemhez léven szokva, lázasan keresi odakünn az általános választójogért küzdő elvtársakat s némi-leg zavarban van, amikor megtudja, hogy 1. Amerikában a választójog általános; 2. ha nem volna is az, egy bevándorló idegennek, még ha végleges települési szándékkal jön is ki, öt évig kell az Egyesült Államok területén laknia, az angol nyelvet részben elsajátítania stb., míg állampolgári jogot s ezzel a választójogot elnyeri. Megannyi föltétel, melyet csak elenyésző csekély része az idegeneknek szerez meg; 3. hogy azon házagok pótlásáért, melyeket az általános választójog Amerikában meg fölmutat s általában tökéletesebb demokratikus intézményekért polgári pártok küzdenek s bizonyos fokig a Prohibitoinist Party).

Az utolsó tíz év magyar politikai munkásmozgalmában résztvevő elvtárs ezt igen nehezen érti meg és ezért igen nehezen fejlődik hozzá az amerikai munkásmozgalom követelményeihez. A fejlettebb gazdasági viszonyok amelyeket nem ismer, összezavarják és csak nagy küzdelem árán tudja megérteni, hogy az osztály érdekében csak úgy tehet valamit, ha nem a magyarországi tapasztalatait igyekszik ott értékesíteni, hanem fölisméri az ottani célokat s azokhoz alkalmazkodik.

E részben persze nagy könyöbbségére szolgál, ha már kivándorlása előtt volna némi tudomása az amerikai viszonyokról, vagy jobban mondva, helyes tudomása, mert amit ma tud az átlag magyar munkás Amerikáról, az rosszabb, mintha semmit sem tudna. Valóságilag kétségbeesítő tájékoztatással találkozók az ember amerikai állapotokat illetőleg, amiben nagy része van a napi sajtónak (munkás-sajtót sem véve ki), mely képtelennél képtelenebb híreket közöl s növeli a zavart.

De ha már az el foglalatlan és tökéletes tájékoztatás ily távolságból akadályokba ütközik is, úgy a kínálkozó természetes eszköz kellene a magyarországi szocialistáknak megragadniok és ez az, hogy bensőbb érintkezésbe lépnek az amerikai szocialistákkal ami megóvna igen sok elvtársunkat attól, hogy künn tévelygjen, képtelvi legyenek s sok esetben önhibáján kívül sodródják bele a szerveztetlen nagy armádójába. Ez összeköttetés módjáról alább szökölok. E helyütt csak azokat a szempontokat óhajtom meg röviden megvilágítani, melyeket a kivándorló magyar munkásnak szem előtt kell tartania.

Mindenekelőtt: a magyar öntudatos munkás anyagi okoktól üzelve hagyja el hazáját, tehát odakünn is szükségképpen az lesz az első gondolata, hogy anyagi helyzetét a lehető legelőnyösebben rendezze s a mozgalmat tehetőségéhez képest segítse. A megélhetés léven a kivándorlás főrugója, nagyon természetes, hogy a gazdasági munkásszervezetek minden tekintetben többlet jelentenek az idegenek számára, mint a politikaiak, melyek tisztán és kizárólag az agitáció szervei s mint ilyenek, a viszonyokkal ismeretlen nem érdeklik oly közelről. E mellett maga a politikai mozgalom Amerikában minden inkább, mint egységes, ami egy okkal több arra, hogy az idegen gondosan tanulmányozza az amerikai politikai szocializmus irányait és eltéréseit, mielőtt elhatározná magát az állásfoglalásra egyik vagy másik mellett.

Ha azonban sem valamelyik amerikai magyar szocialista politikai irányzathoz nem akar csatlakozni a bevándorló magyar munkás, sem tétlenül nem akarja nézni az amerikai munkásság hősies harcát a tökével, csak egy ut marad fõn számára és ez az, ha az egyedüli forradalmi alapon álló szocialisztikus gazdasági szervezethez csatlakozik, a "Világ Ipari Munkásai", Industrial Workers of the World nevű ipari organizációhoz, melynek magyar fiókjai is vannak.

Ez a szervezet hozzá fogja fejleszteni az amerikai viszonyokhoz s meg fogja óvni attól, hogy támogassa azt a sajnálatos háborusodást, melyet szervezett munkás folytat szervezett munkás ellen a politikai mozgalom

belül. Ez a szervezet meg fogja tanítani a gyakorlati szocializmus követelményeire és valóságos forradalmi szellemet fog nevelni tagjai között.

Ha a szocializmus magyarországi szervei ezen szervezettel keresnének és tartanáknak fõn összeköttetést, nagy szolgálatot tennének az egyes szervezett munkásnak és az amerikai mozgalomnak egyaránt. Ez tökéletesebb megoldást jelentene, mint azok a diplomáciai javaslatok, melyek utóbbi időben a kivándorlási törvényjavaslattal kapcsolatban fölmerültek.

Hogy a magyar mozgalomra minő kihatással lehet az osztályharcnak e kiváló iskoláját járt elvtársak visszavándorlása, mit tehetnek ezek a forradalmi szellem ébresztése körül, azt alkalmilag egy másik cikk keretei között fogjuk megvizsgálni.

Magyarországi hírek.

A fekete gróf a szakszervezetek ellen. A képviselőház pénzügyi bizottsága tárgyalta az 1909-re szóló belügyi költségvetést. Ezt az alkalmat Sándor Gyula és Nagy Emil, az ismert hazafias uszítók, fölhasználták egy kis diühös kirohanásra a szakszervezetek ellen.

A belügyminiszter minden irányban válszolt az elhangzott felszólalásokra. A szakszervezetekre vonatkozólag jezsuita szemforgatással úgy kezdte, hogy "hiba volna ürügyet keresni a szakszervezetek fölösletására", de azután oda lyukadt ki, hogyha bebizonyul, hogy "revolvereket s firkósbotokat a szakszervezet osztogat, akkor föl fogom osztlatni". Nyilvánvaló ebből, hogy a rendőrség belügyminiszteri utasításra indította meg azt az alávaló hajszát, amely a szakszervezetekre a törvénytelenség vádját akarja rástütni. A belügyminiszter utasításának szellemében írják el Boda emberei, amidõn minden csirkefogó denuncianst szerető keblükre ölelnek, aki egy ebéd vagy más előny fejében megrágalmazza a szakszervezeteket. A "munkászervek" után való hajszá, békés emberek meghurcolása, a rendőrség hirhéd 126-os szobájában lefolyt vérlázító gyalázatoságok mindazért történtek, hogy törvénytelenség lehessen rábizonyítani a szakszervezetekre.

A fekete gróf jámbor szemforgatással azt hirdeti, hogy nem keres ürügyet a szakszervezetek letiprására; persze a világ előtt európai férfinak szeretne látszani öccellenciája. De ha ürügyet nem keres, az csak azért van, mert alaposnak látszó okot akar gyártani. És ez még gyalázatosabb eljárás. Mert a hadacsok besugására, a torturával megrémített, vagy ebédpénzzel elszédített emberek vallomásra alapított vád gonoszabb az üres ürügnyél. miután ez a távolállókban azt a véleményt keltetheti, hogy Magyarország belügyminisztere egyenes uton jár.

Az urak. Latkóczy Imre a közigazgatási bíróság másodelnöke, akiről külsült, hogy 60,000 koronával megvesztegették, a napokban öngyilkos lett. Ez nem fontos. Ha így találták volna, hát jól van. Hanem az már érdekesebb, hogy hagyatékában találtak egy naplót, amelybe naponként feljegyezte a gondolatait, reményeit, egyszerűval önmagát. A naplóban aztán ilyenek is állanak:

Október 9. A jövő héten lesz a vöröskereszt sorsjegy húzása. Ha sorsjegyem egyike (B. g. alatt) nyer, 10 százalék a boldogságos szűz Mária tiszteletére alapítványul.

December 3. Ha reumám elmulik, szent Antal perselyébe 10 koronám.

Január 2. Ha leányom felgyógyul, tíz Híszkegyet, tíz Miatyánkot, hét föld, és hét padlócsokot.

És ilyen bigott, hülye barmok töltenek be díszes állásokat, itélek eleveken és holtanok s "vezetnek" bennünket jámbor, tudatlan népet. Szépen vagyunk!

A "PROSPERITAS" FELE.

Yonkers város Otis nevű emeltyügarának munkásai csodálkoznak azon, hogy miként történhetett meg velük az az eddig hihetetlen dolog, hogy a kompanya munkaidejüket és munkabérüket leszállítja most, amikor a polgári lapok mindegyike a legnagyobb jólét beköszöntésének hírelv van tele. A munkások munkaideje heti 54 óráról 40-re szállított le, ami néhány ezer dollár munkabér megtakarítást jelent a kompanya számára és ugyanoly arányban növeli a munkások nyomorát.

A Pearl Street és City Hall Place sarkán, a Physical Culture Restaurant előtt fekvő találtak egy 45 évesnek látszó embert. Nagyon hiányosan volt öltözve s a rajta levő ruha is csupa rongy volt. Zseibeiben nem találtak semmit, amiről kiletét meg lehetett volna állapítani, maga az ember pedig oly gyenge volt, hogy még beszélni sem volt képes. Ambulance vitte a New York Emergency kórházba, ahol az orvos hosszantartó éhség miatt beállt végelgyengülést konstátált.

ELVTÁRSÁK

Terjesszék a Népakaratot.

Külföldi hírek.

Véres statisztika. A cári zsarnokság retentő képét mutatja az a szomorú statisztika, mely az elmúlt napokban került nyilvánosságra a pétervári "Retsch" hasábjain. Eszerint az elmúlt esztendőben a különböző katonai vérbíróságok nem kevesebb, mint 627 embert ítéltek halálra. Az elítéltek közül 543 a polgári osztályhoz tartozott, 84 pedig katona volt. Az akasztófán halt meg közülök 420, golyóval pedig 207 embert gyilkoltak meg. Átlag tehát havonta 52 embert küldött a véres cári önkény a föld alá az elmúlt esztendőben.

A koronás hóhér véres keze azonban ebben az esztendőben sem pihent. Január óta 1283 halálos ítéletet hoztak, amelyek közül 509-et végrehajtottak. Ime így fest a "nyugalom" Oroszországban. És meg kell jegyezni azt is, hogy ezeket az adatokat a hivatalos statisztikából merítették, a valóságban jóval több lehet a kivégzettek száma. Mindez azonban csak fokozni fogja annak a tisztító vihárnak erejét, amely ezt a gaz kormányzati rendszert elsöpri a föld színéről.

Az antimilitarizmus a francia kamarában. Október 23-án az általános munkásszövetségre vonatkozó interpellációt tárgyalták a kamarában. Deshanel képviselő nézete szerint a munkásszövetség alakulása törvényes, de forradalmár tevékenysége törvénytelen. Foglalkozik az antimilitarizmussal és megjegyzi, hogy azok, akik letagadják Franciaországot, nem érdemlik meg a nevet. Számít a francia proletárookra, akik meg fogják védeni a hazát és a köztársaság szabadságát.

Pugliesi-Conty jobbpárti képviselő kérdi, mily intézkedéseket szándékozik a kormány a munkásszövetség anarchista, hazaelenes propagandája láttára oly időben, midõn Európa egysenlyha bizonytalanabb, mint valaha. A munkásszövetség fölösletását sürgeti, ami valóságos megkönnyebbülés volna az országra nézve.

Viviani közmunkaügyi miniszter állást foglal az interpelláció azon állítása ellen, hogy a munkásszövetség tagjai csak anarchisták. Utal arra, hogy a szövetség alapszabályai nem törvényellenesek. Fölösletása a polgárháború rémét idézné föl és jótalan volna. Erélyesen állást foglal az antimilitarizmus ellen és kifejti, hogy meg kell akadályozni, a proletáriátus és a demokrácia különválását, mert a hazáért ez egy kívánja.

Fel a versenyre!

A st. louis elvtársnök komoly munkára, dicso küzdelemre hívunk fel beneteket!

Versenyre hívják föl szövetségünk összes osztályait, amely versenyben győztes osztályaink, egy gyönyörű himzett, értékes vörös selyem zászlót adnak jutalmul.

St. Louis elvtársnök célja a versenynyel az, hogy minél több olvasót szerezzenek a Népakarat-nak s ez által minél több harcost állítsanak a csatásorba, küzdeni a munkásosztály felszabadításáért, a szocializmusért.

A zászlót szövetségünk azon osztálya kapja meg, amely osztály

1908 december 31-ig

legtöbb féléves új előfizetőt szerez a Népakarat részére.

Felhívjuk elvtársainkat és elvtársainkat, hogy szocialistákhoz méltóan vegyék ki részüket a Népakaratért folyó küzdelemből.

Ne legyen egyetlen egy tagja sem szövetségünknek, ki a küzdelem után el ne mondhatná, hogy teljes mértékben megfelelt azon kötelezettségének, amelyet elve, meggyőződése reá rótt.

Elvtársak! Elvtársnök!

A klerikális népbüntök, a hazafiságból élőkök fekete szeregének cudar munkája, amelylyel népkint megrontására, amerikai magyar munkástevéreink agyának megnyomorítására törekcsenek, sarkaljon benneteket tette, küzdelemre!

Fordítsátok minden erőtöket, minden szabad időtöket a Népakarat terjesztésére, hogy az minél szélesebb területekre szórhassa a tudás sugarát, minél több munkás szívében éllesze lángra a szolidaritás tüzét és fokozza a harci készséget megdönteni a mai romlott társadalmi rendet, amely a dolgozó milliók nyomorára van építve.

Fel a versenyre a zászlóért, a Népakaratért, a szocializmusért!

TÁRCA.

VÉGZET.

— Irta: Kóbor Tamás. —

Abban a pillanatban, amikor a feleségével a karján a méltóságos ur elé lépett Loosy Gáspár, az ünnepelt piktör, érezte, hogy mindegyikük vége. Honnan érezte? Schonnán. De világosan látott mindent. A gyönyörű asszony, otthon összeabdált estélyi ruhában, mosolygva fogadta a méltóságos ur örvendő bókölését, hogy nem csoda, ha ilyen muza mellett a művész lelovagolja az összes vetélytársait s szemé megakadt a méltóságos frakk tüköletes eleganciáján, melyet egybevetett az urán lógó tíz éves ruhadarabbal. Mintha megszállta volna a lélekben való látás, a jövendőben való olvasás kétes adománya, a piktör sokkal többet tudott már, mint maga az asszony. Az a frakk, az az elegancia! Az a nyájás simaság, az az otthonos gavalléria, hogy ez az ur hölgyvel szemben meg tud állani! Egy ellenállhatatlan hívás volt ez a multból, amikor Loosy Gáspár maga is tagja volt ennek a tiszta társadalomnak, de kicsábította belőle éppen az, ami most eltörpül az úri megjelenés előtt: a cigányos nemtörődés a formákkal, a ferde nyak- és a ferde cipősarok, a homlokba csapzott frizúra s a nadrágszebb mélyesztett kéz.

— Az ördög vitte volna — gondolta Loosy Gáspár az az első kére gondolt, melyért most a fiuk megbankették a méltóságos macénás ur az élete útját keresztelte. Pedig igazán nem történt semmi s a méltóságos ur frakkja valóban elegáns volt s hozzászám mérhető az övéhez. Hát miért ne vegye ezt észre az asszony, mikor ő is észrevette?

Az ünnepelt jobbján ült a méltóságos ur, a méltóságos ur mellett ült a szépséges asszony. Loosy Gáspár, a mindig vidáman bárdolatlan piktör bambán mosolygva nézett jobbra-balra mintha a tőszta nyomná. Pedig nem az nyomta. Szemben velük ült Koros Gyuri, a vidék szobrász, aki a szép asszonnyal ugy szokott évdődni, ahogy a művészkollégák évdőnek a művészkollégák feleségeivel. Most is átkacsintott a szép asszonyhoz:

— Lidike, lelkem, ha tudnám, hogy nekem olyan szép!
Máskor a szép asszony dévaj kacagással felelte volna:
— Hát kinek, Gyuricám?
Most pirosság öntötte el az arcát, az ajkára harapott s a méltóságos ur felé fordulva, apró fehér foga között élesen mondotta:

— Ugy-e sajátságos hang? De bizonyos körben bizonyos hangot meg kell szokni, ha nem is kell megtűrni.
Ah, hogy rakétázott ez a finoman éles viszántasítás a Loosy Gábor lelkében! Egészen világos: Az asszony elidegenedett a körétől, az asszony el fog idegenedni tőle is.

A méltóságos ur pedig erősen adta a bohémeket a bohémek között s ezzel mind előkelőbb lett s a bohémek mind ordinárebakká váltak körülötte. Ime, egy gróf még bohémkedni is finomabban tud, mint ezek a rongyosok. De hát a másik oldalát az éremnek már elfejtette az asszony? Hiszen köztük volt, közülök szókott ki s ami csábította, ami vonzotta, aminek feláldozott rangot és gazdagságot, az éppen a léleknek és elmének gazdagsága volt, a féktelen vérmérséklet, mely lehányt magáról minden formát és diadalmas szárnyasapásokkal emelkedett az előkelők fölé. Ha ő ezzel a gróffal, az elméjével, a humorával, a tudásával és az érzékességével lovagi tusára lépne, hogy elterülne ez a kifogástalan frakk a porondon!
— Hölgyeim és uraim!

A méltóságos ur mondja ezt. Ő mutat rá finom és szeretetreméltó direktívával a művészt királyi voltára, ő nem tud semmit rangról, kiváltságról, ő mondja el mindazt, amit Loosy Gábor a szemébe szeretne vágni. S milyen gombba volna ez mind, ha ő mondaná a gróffal szemben, milyen megvesztegetően nyájás és megbecsülő az, mikor a gróf mondja el ő neki, meg a többinek! S az asszony ezt is érzi s sőt hajtva és csillogó szemmel nyul a poharához és kocint a gróffal: milyen jól esik neki a régi otthoni, finom hang!

— Hölgyeim és uraim!
Az ünnepelt piktör mondja ezt. Egy hajtásra megitta volt borát s most elbódulva keresi a szavakat. Rendszerint nem kell őket keresnie, kitűnő, szíporokázó szónok, éppen csak patétikus és sablonos nem tud lenni. Az ördögbe is! Most egyéb sem jut eszébe, mithogy mélyen meg van tisztelve és nem talál szavakat érzelmi kifejezésére. Közhely, közhely; gondolja magában s valami unszolja: lovagold le ezt az embert, ha most le nem gyűrőd a szelmeled erejével, elvesztetted az asszonyt.

Föltségi a fejét, dacosan néz körül s balkezelével olyan simító mozdulatot tesz a haján, melyre az egész társaság, mely már ismeri a modorát, fészkelődni kezd: most, most következik a Loosy-féle elmésség. S ő maga is várja és lesi, hogy eszébe ötljön a Loosy-féle elmésség és megint érzi, hogy a végzet áll utájában és minden attól függ, hogy az asszony büszke lesz-e reá, vagy szégyelni fogja magát miatta.

— Nem megy — gondolja magában, aztán könnyelmű bohém kétségbeeséssel behunyja a szemét és beszél.

— Önök még nem tudják, mi történik most bennem azonfelül, hogy mélyen meg vagyok hatva. Önök nem tudják, mért vagyok most olyan ostoba, hogy főbe kellene magam lőnöm, csak azt látják, hogy ostoba vagyok. Méltóságos uram, nem mindig nyerek első díjat, azt jól tudja. S nem mindig vagyok olyan ostoba, azt társaim tudják. És tudja a társam is, aki... (azt akarta mondani: aki ön mellett ül, gróf ur), velem szemben ül és gunyolódva néz rám. Ne gunyolódj, Gyuri, jusson eszedbe az az ócsmány képjáték, mely távolról halálfej, közélről borospince. Most kehelyrel a kezemben lát-nak közélről s én tudom, ha most a fotografus ránk irányítaná masináját, a képen okvetlenül rajta lenne a halálfej. Feljenek!

— Ennek egy csöpp értelme nem volt, de nagyon mély — mondotta Koros Gyuri és kocint.

— Én megértettem — szolt komoly szíves-séggel a gróf ur és jelentősen megszorítja a kezét. Loosy Gáspár a feleségével is kocint s keresi a tekintetét. Nem találja. Az asszony arca megmerevült, gyöngéd halványosság ült ki rajta s ajkát összeszorítja. S az egész társaság elképedtetted s megegyezik rá, hogy az ünnepelt piktör be van rugva.

Mikor hazavitte a feleségét, mintha valaki diktálta volna neki: most öled magadhoz és mond nek, hogy mindezt a dicsőség nem ér semmit, de hogy most a kocsiiban egymáshoz simulhatnak, többet ér mindennél. De nem teszi, nem tudja megtenni. Konokul hallgat s azt hiszi, az asszony hallgat konokul. Majd érzi, hogy nem szabad a gróffal beszélnie és valami kényseríti, hogy beszéljen róla.

Kedves ember, ugy-e?
Félig kérdezve, félig gyanúsítva böki ki a kérdést, melytől az asszony fölriad s a sötét kocsiiban mélyen a szemébe mélyeszi a tekintetét:

— Ugy találok?
— Igen, mondja tompan.
— Holnap meg fog látogatni a műteremben.

— Örülök.
— Én is ott leszek a műteremben. Megkért, hogy legyek ott.
Nagyót sóhajt.
— Akkor légy ott.
Amint hazatértek s az asszony leteszi felöltőjét, átmenet nélkül folytatja:
— Az az ur határozottan tetszik nekem.
A piktört szíven ütötték e szavak.
— Nekem is — mondja tompan.
— És én tetszem neki.
Jól izlése van. Kinek nem tetszel te?
Leülnek a műteremben, mely egyszersmind a szalójuk.

— Te Gáspár!
— Édes?
— Te ma különösen ügyetlen voltál és vagy.
— Tudom.
— És belenyugszol?
— Emlékszel, mikor szerelmet vállottam neked? A szegény piktör előbb 5 perccel nem gondolt arra, hogy az előkelő grófkisasszony-nak szeremet valljon. De egyszerre csak hajtotta valami, hogy a karjaiba kapja s a fülebe csókolja: légy enyém! És megtette akarata nélkül s a világ legboldogabb embere lett. Ezt a végzet csinálta.
— Hm, azt hittem, hogy te.
— Nem én. És látod, most is tisztán látok és érzek. Nekem meg kellene fojtanom azt az embert, mert elrabol téged. S itt ülök s nem tudok mozdulni. Ezt is a végzet csinálja.
Az asszony felszökik s ura elébe ül.

— Te ostoba!
— Látod ezt is értem. Te is tudod már, de még nem akard.
— Hát ne engedd! — kiált az asszony. — Láncolj le, verj meg, kergesd el azt az embert, légy megint külön, mint a többi, hiszen én nem akarom, nem én akarom, hanem ő! Hát ne engedd, ne engedd!

Loosy Gábor melle zihálni kezd. Két karjánál fogva megrázza az asszonyt és vadul az arcába dobja csókjait.
— Hát nem engedlek, érted? Nem engedlek. S ha holnap az az ember jön, megint megérezed benne a magad fajtáját s mivel tudod, hogy nem engedlek, hát a hátam mögött fogsz vele összeállani. Nincs, nincs segítség, érzem, tudom, akármit teszek, csak a karjaiba kergetlek.

A szép asszony kérlve buvik a melléhez. Nem szól, csak csókolja, simogatja. Mulnak a negyedórák s a nagy csöndben mintha elült volna a vihar, szétoszlott volna a rossz álom. S mikor másnap fölébredtek két idegen ember kívánt egymásnak jó reggelt.

AZ I. W. W. NYILVÁNOS NÉPGYÜLÉSE.

Az I. W. W. érdekében október hó 15-én, vasárnap délután 2 és fél óraker 64 East 4th Street alatt nagy nyilvános népgyűlés lesz, melyen Vincent St. John, az I. W. W. országos szervezője lesz az előadó. Ez alkalommal felvilágosításokat is ad a hozzá kérdéseket intézőknek az utolsó konvencion történt dolgokról.

NÉPGYÜLÉS CLEVELANDON.

A Clevelandi Szocialista Munkás Szervezet október 25-én 1899 W. 25th St.-en levő Harmonie Hallban jól sikerült népgyűlést tartott. A Clevelandi Munkás Dalárda 36 tagja lélek-emelően énekelte el a "Fel a zászlót" című szocialista dalt, mit a közönség éljenzéssel fogadott. Ezután Radó J. elvtárs udvözölően az egybegyűlteket, gyűlésvezető és jegyző választását kéri. Ajánlatára gyűlésvezetőnek Nagy I. jegyzőnek Szűcs M. elvtársak választottak meg. Nagy elvtárs röviden fejtette a gyűlés fontosságát és a gyűlést megnyitottnak jelentette ki. Felolvassa a gyűlés napirendjét: I. Az általános titkos választói jog. II. A koalíció. III. A munkásság helyzete és a sajtó. Ezután átadja a szót Erben J. elvtársnak, ki a magyarországi testvéreink nyomozott helyzetét ismerteti s kemény szavakkal itéli el Andrassy plurális választójog tervezetét. Magyarországnak 20 millió lakosa közül 19 millió meg van fosztva jogaitól s osztályrészüik csak az, hogy dolgozzanak, fizessenek, ha van miből, ha nincs, úgy fejük alól még a vánkost is kihuzza a végrehajtó. Ösmerteti a mai népvédelést, beszél a fegyveres erőről, mely a munkánsép gyermekekiből áll fenn s ha az urak érdeke úgy kívánja, apját, anyját lövetik agyon vele. Szól a papi uralomról. Egy évezreddel ezelőtt Szent István, kit még a szellemi sötétségben botorkáló nép ma is imád, Magyarország népét három osztályba sorozta: főnemesek, nemesek és rab-szolgák, vagyis jobbagyok osztályába. És, ha ugyan más formákban, de ugyanezen osztály-különbség fenntartását szolgálja Andrassy javaslat. Szavait azzal fejezi be, hogy a királyi sas és a kapitalizmusnak minden kizsákmányoló intézményét el kell pusztítanunk. Kézzel testvérszervezetünk szónoka következett szó-lásra, ki eltiltőleg beszélt az Andrassy-féle választójog-tervezetről. Beszéde után elnök a népgyűlést felhívja a magyarországi munkás-testvéreink választási alapjának támogatására, melyre befolyt 8 dollár 29 cent. Egyben jelentette, hogy az elnöki asztalon egy határozati javaslat fekszik a magyar képviselőházhöz cím-zerve. Felolvassa a határozati javaslatot, mely teljes egészében így hangzik:

Tekintettel arra, hogy Magyarország munkánsépe meg van terhelve a roskadásig az adónak minden nemével;
tekintettel arra, hogy Magyarország munkánsépét kényszerítik a hadseregben szolgálni, nem nézve, hogy vagyontalan-e vagy irás-tudatlan;
tekintettel végül arra, hogy a jelen kormány kötelezte magát, hogy az általános egyenlő titkos választójogot megadja minden 24 éven felüli férfinak, sőt mi több, a 48-as függetlenség párt, mely jelenleg a képviselőház többségét képezi, évtizedeken át hirdette az általános választói jogot:

követeljük, hogy a magyar birodalom területén nemzeti különbség nélkül minden 21 évet betöltött ember részére az általános titkos választójog törvénybe iktattassék, mert ha valaki köteles adózni és szolgálni, az jogokat is érdemel.
A nemzeti kormányt pedig kertelő és adott szavának ellentétes politikájáért a leghatározottabban elítéljük.

Ezen javaslatot a népgyűlés nagy lelkesedéssel egyhangulag magáévá tette s a népgyűlés vezetőjét megbizta, hogy küldje meg a képviselőháznak.
Ezután Cucker elvtárs beszélt. Idézi Petőfi Sándor költeményét. Kenyeret és jogot a nép-nek, mert meg most kér, de út az óra, melyben követel. Rámutat a jelen osztályuralom büneire. Ostorozza a jelen kormányt szőszegéséért.
Utána angol szervezetünk szónoka mondott rövid, de velős beszédet az Andrassy-féle választói jogról s a koalíciós kormány gyalázatos eljárásáról.

Végül Timár J. elvtárs ösmertette a magyar kormány erőnyeit, annak szavahihetőségét. Maga Kossuth Ferenc volt az, ki azt mondotta a szocialdemokraták párt férfainak: Igéni és adni nem egy dolog. A szőnyegen levő választójog szégyene a magyar törvényhozásnak. Nem nézhetjük tétlenül magyarországi munkásköztvéreink küzdelmét, tiltakozzuk tehát a magyar kormány jogtörő politikája ellen.
— Tudósító.

FIGYELEM ELVTÁRSÁK.

Felhívjuk az elvtársak figyelmét a Népszava tamulóság és díszes, 1909. évi naptárára, mely könyvkereskedésünkben kapható. A naptár ára 25 cent.
Ugyancsak megjelent német nyelven a Volksstimme Kalender. Ára 30 cent.
Rendeléseket csak az összeg előleges be-küldése mellett eszközölünk.

A magyarországi szocialdemokrata párt tudományos folyóirata a Szocializmus. Előfizetési ára: egy évre 2 dollár, félévre egy dollár. Minden szervezet és elvtárs tartsa kötelességének a "Szocializmus"-t megrendelni és terjeszteni.
Előfizetéseket továbbá a Népakarat kiadó-hivatala az összeg beküldése ellenében.

EGY RABBI A BIBLIÁRÓL.

Hirschberg Sámuel, milwaukeei rabbi, a Temple Emanuel-ben tartott istentiszteleten a Bibliáról beszélni igy szolt:
"A Bibliáról alkotott véleményünk az utóbbi időben lényegesen megváltozott. Nem tekintjük azt már isten munkájának; nem tekintjük azt ma már hibától, tévedésektől ment könyv-nek s az abban elmondott dolgokat nem ismer-jük el tényeknek.
Az a könyv, amely helytelen tudományra tanít, amely a mindenség működéséről oly dolgokat regél, amelyekről a modern felfedező vizsgálat megállapította, hogy tévesek; az a könyv, amely gyakori ellentmondásban van önmagával még történelmi évszámaiban is; az a könyv, amely oly csodákat és lehetetlenségeket akar velünk elhitetni, amelyek a józan ész itélete szerint sohasem történhettek meg; az a könyv, amely példáiban oly cselekedeteket is szentesít, amelyek erkölcsileg kifogás alá es-nek, az ilyen könyv nem lehet tökéletes és így ennél fogva nem lehet istni munka."

IX. osztály szeptember és október havi jelentése.

Október 4-én tartott tisztújítási gyűlésün-kön a következő elvtársak választottak meg tisztviselőkké: Titkár Lukács András, pénz-tárnok Debrenci B., ellenőrök G. Király és Fogel V., levelező M. Braun, bizalmiférfiak M. Brájer, és S. Lukács, könyvtárnok Szűcs Pál, lapmegbizott Papp János, laptudósító M. Braun.

Október 18-án a Munkás Betegsegélyzővel közösen tartott kedélyes estélyünk ugy anyag-gilag, mint erkölcsileg jól sikerült. Tiszta ha-szon \$8.60.

Az új tagsági könyvekből hozattunk 30 darabot, hozzá megfelelő bélyeggel. Elhatá-roztuk, hogy a november havi járulékot már az új tagsági könyvből fizetjük be.

Jelenlegi taglétszámunk 20. Pénztári állomá-nyunk \$17.66. A Népakaratnak szerettünk szeptemberben egy negyedéves és egy fél éves folytatógazd elfőztét, októberben egy fél éves és egy negyedéves új előfizetőt.

S. Lukács, M. Brájer, bizalmiférfiak.

A Milwaukee-i Szocialista Munkás Szervezet hat havi jelentése.

Tagjaink létszáma május hótól október hóig 59. Elutaztak, kimaradtak 26-an. Jelenlegi tag-létszámunk 33. Pénzállományunk \$43.00. Má-jus hóban tartott dalárda-ünnepélyünk erköl-csi előmenetelt tanusított. Szüreti mulatsá-gunk ugy erkölcsileg, mint anyagilag jól sike-rült. Hat havi pénztári jelentésünk: Bevétel \$378.00, kiadás \$260.00. Előfizetők száma 40. Könyvtári állományunk: 188 drb. könyv, 140 füzet, röpiratok; 24 darab színmű; 229 darab hangjegy; négy német, három magyar; egy angol és egy zsidó nyelvű lap. December 6-án nagyszabású évszóró mulatságot rendezünk színdarabbal egybekötve a Népakarat javára. Megválasztott sajtó bizottságunk állandó va-sárnapi agitációt rendez lapunk érdekében. Az elmúlt hat hónap alatt rendeztünk három népgyűlést, kettőt Racineben, egyet helyben. A "Népakarat" javára küldtünk \$25.00 s most minden igyekezetünk oda irányul, hogy párt-sajtónk érdekét szocialistákhoz méltó módon elősegítsük. Küzdjük le az akadályokat, nem ismervé fáradságot. Aki oly szent célt tűzött ki magának, mint mi, aki átérzi szent ügyünk magasztos voltát, aki belépett a felvilágosodás verőfényes csarnokába, az nem ismerhet csüg-gedést, fáradságot. Munkánk napról-napra kö-zelebb vezet a végcélhoz, ahol nem lesz el-nyomott és elnyomott, nem lesz gazdag és kol-dus, nem lesz szolga és ur és nem lesz tudatlan bérszolga, hanem lesznek emberek, igazi meg-éledett, boldog emberek, kiket nem taszit el a nyomor okozta kétségbeesés. Fel munkás-testvéreim a munkára e szent ügy érdekében. Munkánk gyümölcse nem marad el.

Ifj. Mayer József, titkár.

REGÉNY.

RASZKOLNYIKOV

(BÜN ÉS BÜNHÖDÉS.)

Irta: DOSZTOJEVSKIJ M. TÓDOR.

Első rész.

I.

Julius hó elején, egy rendkívüli forró napon, este felé egy fiatal ember jött ki az utcára kis szobájából, amelyet az sz—i sikátorban bérelt, lassan, tétovázva indult el a k—i hid felé.
Szerencsésen sikerült neki kikerülni, hogy a lépcsőn háziasszonyával találkozzék. Szobács-kája egy öt emeletes ház padlás-szobája volt s inkább hasonlított valami hombárhoz, mint lakóhelyhez. A háziasszony, akitől a szobát em-bél és kiszolgálással együtt bérelte, külön lak-osztályban lakott s valahányszor a fiatal ember ki akart menni, kénytelen volt mindig a házi-asszony konyhája előtt elhaladni, amely csak-nem mindig szeltétre ki volt nyitva a lépcső felé. S a fiatal emberen mindannyiszor, vala-hányszor arra elhaladt, valami beteges bator-

talan érzés vett erőt, amely miatt restelte ma-gát és sokat évdőtt magában. A háziasszony előtt kellett elhaladnia, holott félt vele talál-kozni. Nem mintha olyan gyáva vagy zár-kó-zott lett volna, — sőt ellenkezőleg; de egy idő óta oly kuszált és komor kedélyű volt, mintha hipochondria bántotta volna. Annára visszavo-nult s ugy elzárkózott mindenkitől, hogy má-sokkal sem akart találkozni, nemcsak háziass-zonyával. A szegénység átka verte meg, de utóbbi időben nyomozott helyzete már nem bántotta annyira. Mindennapi foglalkozásaival nem gondolt s végtelenen abba hagyta azokat. Semmiféle háziasszonytól nem félt ő valójáb-an, akármit gondolt is az ő felőle. Hanem megállni a lépcsőn, hallgatni azokat a hiába-valóságokat, azt a mindennapi pletykát, amely-hez neki semmi köze, hallgatni azokat a szem-rehányságokat, fenyegetéseket, panaszkokat a bérhátralék miatt, aztán mentegetőzni, enge-delmeket kérni, hazudozni, — nem, már akkor inkább lelopakodik valahogy macska módjára a lépcsőn s eltűnik, hogy senki se lássa meg.

De ezuttal attól való félelme, hogy gazd-assyonyával találkozhatik, még akkor is meg-remegtetie, mikor az utcára kiért.

Mit evődöm én és ugyan mitől félek ilyen időtájban? gondolta elmosolyodva. Hm!... igen... minden ott van az embernek a kezé-ben s ha valamit elszalajt az orra elől, az csak az ő gyáva-sága folytán történik... ez már sarkalatos igazság... Érdemes tudni, hogy mitől félek leginkább az emberek. Az új lé-péstől, az új, eredeti szótól félek a legjob-ban... Hanem én sokat fecsegek. Azért is nem teszek semmit, mert csak fecsegek. Én csak a legutóbbi hónap alatt tanultam meg így fecsegni, mikor egész napokon át meghuztam magam a zugolyban és Babszem királyról el-mélkedtem. Nos, miért jöttem én ma ki? Hát kész vagyok-e én arra? Vagy hát komoly do-log-e az? Egyáltalában nem komoly. Csak kép-zelődéssel mulattatom magamat: gyerekség! Persze, hogy csak gyerekség!

Odáint nagy volt a hőség, ennek követke-ztében a lég tikkasztó, rekedt; mindenféle mész-por, épületállvány, téglapor s az a sajátságos nyári szag, amelyet nagyon jól ismer mind-a-zok a szentpéterváriak, akiknek nincs mód-jukban nyaralokba menni; mindez egyszerre kellemetlenül hatott a fiatal embernek kilöben is laza idegeire. Az ivókból, melyekben külö-nösen ez időtájban nagyon sokan tartózkodnak s a részegek egymásután esnek le lábaikról, fel nem véve azt, hogy munkanap van, szintén ki-állhatatlan buz terjedt szét s még visszataszítóbb színezetet adott a magában is undorító és szomorú színezetnek. A fiatal ember finom vonásaiban egy pillanatra a legmélyebb undor kifejezése látszott. Egészen csinos ember volt, nagyon szép fekete szemekkel, sötétszürke haj-jal, a közepetermetűnél valamivel nagyobb, szép állású és karsú. De csakhamar valami mély gondolatokba, sőt helyesen mondva, vala-mi önfelédésbe merült s nem is ügyelve a környezetre, de nem is akarva azt észrevenni, tovább indult. Nagy ritkán dörmögött valamit magában, megszokván már a monológokat, amelyekbe mindig hamarosan beletalálta ma-gát. Ebben a pillanatban bevallotta magának, hogy gondolatai idénkint összekuszálódnak s hogy ő nagyon gyenge: második napja már, hogy agyszólván semmit sem evett.

Oly rosszul volt öltözve, hogy más ember, ha még annyira szokva volna is az ilyenhez, meggondolná, hogy kimenjen-e világos nap-pal ilyen rongyokban az emberek elé. Külön-ben ez olyan városrészt volt, ahol nem igen tűnt fel ilyen öltözék. A közeli színpiac, köröskörül a bódék, főképen pedig az iparosok, mester-emberök áruló helyei, amelyek a szentpétervári közepetútszón és sikátorokon valamiképpen néha az egész panorámát olyan dolgokkal tar-Kitották, hogy inkább az tetszetetett volna kü-lönösnek, ha másféle figurával találkozott vol-na ott valaki. De hát oly mély megvetés vette be már magát a fiatal ember lelkébe, hogy — hábar valamikor nagyon is érzékeny volt, — ő maga legkevésbé törődött ezeken az utcá-kon az ő rongyos ruhájával. Egész másképen gondolkodott, ha ismerőseivel vagy régi pálya-társaival való találkozásról volt szó, de ő ezek-el egyáltalán nem szeretett találkozni. Azért még ma is, mikor egy részeg ember, akit nem tudni miért és hova vittek egy nagy, igazon-ló által húzott szekeren, egyszerre rákiáltott: "Hej, te német kalapos!" aztán tele torokból ordítva a kalapjára mutatott, a fiatal ember egyszeribe megállt s önkéntelenül a kalapjához kapott. Az a kalap magas, gömbölyű kalap volt, olyan, amilyet az ácsok hordanak, de már egészen viseltes, rozoga, csupa lyuk és folt, karimája hiányzott és egészen félre volt törve. De nem szégyen, hanem egészen más, ijede-lemhez hasonló kérdés fogta el a fiatal embert. — Hiszen tudtam én azt! — dörmögött bosszusan, — gondoltam is! Ez már igazán baromság! Ime, mily ostobaság, mily semmis kicsiség teheti tönkre az embernek minden tér-tét. Igen nagyon is felismerhető kalap... Neveltséges is, de könnyen felismerhető is...

(Folytatjuk.)

EGYLETI HIREK

A Clevelandi Szocialista Munkás Szervezet 1908 november 15-én, d. u. 2 órakor, saját helyiségében (2697 E. 79th St.) NAGY NÉPGYŰLÉST tart a következő napirenddel: Magyarország gazdasági és politikai helyzete. Szervezkedés és sajtó. Munkások! Testvérek! Ne hiányozzék senki e népgyűlésről. Az Egybehívók.

A második osztály tagjait értesitem, hogy az a 14-ére tervezett vitaestély az I. osztály által rendezendő mulatság miatt e hó 21-én tartatik meg. Titkár.

A New Yorki Szoc. Munk. Szerv. II. osztálya elhatározta, hogy helyiségében (404 E. 64th St. I. emelet) a tél folyamán tanfolyamot rendez az angolnyelv elsajátítására és a szocializmus népszerű ismertetésére.

Felhívjuk a new yorki magyar elvtársakat és munkástársakat, használják fel ez alkalmat tudásuk bővítésére és jelentkezzenek e hó 28-ig Fischer S.-nál, 516 E. 6th St. alatt, hol bővebb felvilágosítást nyernek.

A Pittsburg és Környéke Szocialista Munkás Szervezet agitációs bizottsága felhívja a Pittsburg és környéki munkások figyelmét az alábbi előadásokra, melyek a szervezet helyiségében, 210 Electric Ave. lesznek megtartva: Nov. 18-án. Vitaestély. Tárgy: Vallás és tudomány.

Nov. 25-én. Electrotechnikai előadás. Előadó: Krémer János.

Dec. 2-án. A szocializmus népszerű ismertetése. Előadó: Vitális Boldizsár.

Dec. 9-én. Electrotechnikai előadás. Előadó: Krémer János.

Dec. 16-án. Természettudományok (Hacker és a Darwinizmus). Előadó: Vitális Boldizsár.

Dec. 23-án. Vitaestély. Tárgy: Az általános politikai helyzet és a gazdasági kérdések megvitatása.

Dec. 30-án. Előadás a csillagászatban. Előadó: Krémer János.

Az east pittsburgi és környéke magyarsága figyelmét felhívjuk, hogy szervezetünk helyiségében, Electric Avenue 210. sz. alatt 1908 november 16-tól kezdődőleg ANGOL TANFOLYAMOT nyitunk.

Flamm József közismert angol nyelvtanár tanít hetenkint kétszer, kedden és pénteken. Tandíj havi egy dollár.

Fölvételek a szervezet helyiségében esténként 8-tól 9-ig eszközöltnék.

Célunk az, hogy a munkástestvéreink boldogulását elősegítsük. Tehát ne kerülje senki el e kedvező alkalmat.

A Philadelphiai Szocialista Munkás Szervezet 1908 november 14-én, szombaton este pont 8 órakor, saját helyiségében (800 Parrish St.) VITÁT rendez. A vita tárgya: Utópia-e a szocialista társadalom? Egyéni érvényesülés, hazafiság és sajtó a szocialista társadalomban.

Vitatkozó felek: Szentgyörgyi Ödön, Basky Lajos.

Tekintve azt, hogy a vitára tűzött kérdések a szocializmus hívei s ellenfelei közt sokszor szolgálnak vitatárgyul, elvárjuk, hogy az érdeklődők nagy számmal fognak megjelenni, hogy a vitából levonják a következtetéseket. A Philadelphiai Szoc. Munk. Szerv.

A Munkás Betegsegélyző Szövetség I. osztálya f. hó 13-án, pénteken este pontban 8 órakor tartja rendes ülését. A tagok pontos megjelenését kéri a Titkár.

Az Amerikai Magyar Vas- és Fémmunkások Szakcsapata értesíti tagjait és az összes munkástársakat, hogy 206-08 E. 56th St., régi Klein-féle helyiségből 240 E. 80th St. alatt levő Schultz Hall-ba költözött. MULATSÁGOK.

Az Amerikai Magyar Szocialista Munkás Szövetség I. osztálya november 14-én, szombaton este az Orawetz-féle "Árpád Hall"-ban, 431 E. 6th St. KEDÉLYES ESTÉLYT rendez. Belépti-díj ruhatárral együtt 20 cent. Kezdet este 8 órakor. Gazdag műsorral és kitűnő zenéről gondoskodott a Rendezőség, A tisztá jövedelem a Népakarat javára fordítatik.

A S. L. P. St. Louisi Sectioja 1908 november 21-én, a Concordia Club Hall-ban (1441 Chouteau Ave.) nagy táncmulatságot rendez, mely alkalommal szinre kerül: DIE TOCHTER DES STAATSANWALTS bohózat egy felvonásban, írta: Max Kegel. Belépti jegy 25c. Kezdet este 8 órakor. Testvérek! Munkások! Gyertek el mindnyájan, hogy mulatságot nagy és szép legyen.

Ha ismerni és tanulni akarja a tudományos szocializmust, úgy feltétlenül rendelje meg a Szocializmust, amely az egyedüli magyar tudományos szocialista folyóirat. Szerkeszti: Kunfi Zsigmond.

A Pittsburg és Környéke Szocialista Munkás Szervezet 1908 november 20-án, pénteken gazdag műsorral egybekötött kedélyes estélyt rendez. Szinre kerül a SZELLEMEK HÖLGY vigjáték egy felvonásban. Belépti-díj 15c. Kezdet este 8 órakor. A vidéki elvtársakat tisztelettel meghívja a Rendezőség.

LAPUNK MEGBIZOTTAI. Akron, O. Huszer F. 197 So. Main St. Allegheny, Pa. F. Mayer, 1308 Howard St. Brooklyn, N. Y. J. Havasy, 40 Schole St. Bridgeport, Conn. C. Wellner, 53 Chery St. Berwick, Pa. E. Kömüves, 1210 2nd St. Buffalo, N. Y. Klopás J. 71 Kail St. Barberton, O. Botos Imre, 248 Mulberry St. Cleveland, O. S. K. Horváth, 3536 W. 66th St. Cincinnati, O. John Juhász, 2011 Central Ave. Chicago, Ill. L. Nagy, 1230 So. 41st Court. Columbus, O. J. Jergasits, 200 So. High St. Diverson, Ill. Janka István. Erie, Pa. Tóthi Béla, 548 W. 19th St. Elizabethport, N. J. Oppmann M. 518 Court St. Hartford, Conn. M. Schulteis, 52 Grand St. Lynn és Boston. Czapp István, 23 Collins St. Lansing, Mich. A. Neumann, 927 Division St. Milwaukee, Wis. Marák J., 1344 National Ave. Mc Keesport, J. Papp, F. O. B. 290. Newark, N. J. Gazdag J., 298 Candem Street. New York, O. Turucz Pál. North Tonawanda, P. J. Mayer, 239 Frederika St. New Brunswick, J. Kovács, 41 Somerset St. New York, N. Y. Szerkesztőség és kiadóhivatal, 516 E. 6th Street. New York, N. Y. Hercegh L. 342 E. 65th St. Oakland és vidék. Cal. Almássy F. 9th & Washington Street. Passaic, N. J. Buják János, 14 Grand St., Garfield. Philadelphia, Pa. L. Parker, 653 N. Marshall St. Peoria, Ill. Takács S., 625 Fishgate St. E. Pittsburg, Pa. K. Sipek 612 Sycamore St. Schenectady, N. Y. Friedmann L., 203 Orchard St. St. Louis, Mo. Kish Gergely, 162 Miller St. St. Louis, J. Fábry, 2403 N. 9th St. San Francisco, Cal. F. Dobrodolka, 1363 Minna St. Springfield, Ill. Szívós J., 613 N. 11th St. Ezekben kívül az egyes szervezetek által megválasztott sajtó-bizottsági tagok fel vannak hatalmazva előfizetést felvenni és azt nyújtani.

Keresem Goldstein testvérek és Weinberger barátaimat, asztalosok. Tudtommal Minneapolisban vannak. Kérem őket, vagy azokat, kiknek hollétükről tudomásuk van, címüket velem tudatni szíveskedjenek. Petri Károly. Sherman St. 68, Passaic, N. J.

Nem felejtette ön el, hogy előfizetése mikor jár le? Ha igen, úgy kísérvé figyelemmel a címszalagján lévő számokat. Az első szám a HÓNAP, a második a NAP, a harmadik az ÉVET jelenti.

Fichtacker Ferenc férjemet keresem, aki Passaicról körülbelül két hónappal ezelőtt tűnt el. Aki tud róla, szíveskedjék engem értesíteni. Fichtacker Ferencné, 72 Sherman St. Passaic, N. J.

Keresem Goldstein testvérek és Weinberger barátaimat, asztalosok. Tudtommal Minneapolisban vannak. Kérem őket, vagy azokat, kiknek hollétükről tudomásuk van, címüket velem tudatni szíveskedjenek. Petri Károly. Sherman St. 68, Passaic, N. J.

Nem felejtette ön el, hogy előfizetése mikor jár le? Ha igen, úgy kísérvé figyelemmel a címszalagján lévő számokat. Az első szám a HÓNAP, a második a NAP, a harmadik az ÉVET jelenti.

Fichtacker Ferenc férjemet keresem, aki Passaicról körülbelül két hónappal ezelőtt tűnt el. Aki tud róla, szíveskedjék engem értesíteni. Fichtacker Ferencné, 72 Sherman St. Passaic, N. J.

Keresem Goldstein testvérek és Weinberger barátaimat, asztalosok. Tudtommal Minneapolisban vannak. Kérem őket, vagy azokat, kiknek hollétükről tudomásuk van, címüket velem tudatni szíveskedjenek. Petri Károly. Sherman St. 68, Passaic, N. J.

Nem felejtette ön el, hogy előfizetése mikor jár le? Ha igen, úgy kísérvé figyelemmel a címszalagján lévő számokat. Az első szám a HÓNAP, a második a NAP, a harmadik az ÉVET jelenti.

Fichtacker Ferenc férjemet keresem, aki Passaicról körülbelül két hónappal ezelőtt tűnt el. Aki tud róla, szíveskedjék engem értesíteni. Fichtacker Ferencné, 72 Sherman St. Passaic, N. J.

Keresem Goldstein testvérek és Weinberger barátaimat, asztalosok. Tudtommal Minneapolisban vannak. Kérem őket, vagy azokat, kiknek hollétükről tudomásuk van, címüket velem tudatni szíveskedjenek. Petri Károly. Sherman St. 68, Passaic, N. J.

Nem felejtette ön el, hogy előfizetése mikor jár le? Ha igen, úgy kísérvé figyelemmel a címszalagján lévő számokat. Az első szám a HÓNAP, a második a NAP, a harmadik az ÉVET jelenti.

Fichtacker Ferenc férjemet keresem, aki Passaicról körülbelül két hónappal ezelőtt tűnt el. Aki tud róla, szíveskedjék engem értesíteni. Fichtacker Ferencné, 72 Sherman St. Passaic, N. J.

Keresem Goldstein testvérek és Weinberger barátaimat, asztalosok. Tudtommal Minneapolisban vannak. Kérem őket, vagy azokat, kiknek hollétükről tudomásuk van, címüket velem tudatni szíveskedjenek. Petri Károly. Sherman St. 68, Passaic, N. J.

Nem felejtette ön el, hogy előfizetése mikor jár le? Ha igen, úgy kísérvé figyelemmel a címszalagján lévő számokat. Az első szám a HÓNAP, a második a NAP, a harmadik az ÉVET jelenti.

Fichtacker Ferenc férjemet keresem, aki Passaicról körülbelül két hónappal ezelőtt tűnt el. Aki tud róla, szíveskedjék engem értesíteni. Fichtacker Ferencné, 72 Sherman St. Passaic, N. J.

Keresem Goldstein testvérek és Weinberger barátaimat, asztalosok. Tudtommal Minneapolisban vannak. Kérem őket, vagy azokat, kiknek hollétükről tudomásuk van, címüket velem tudatni szíveskedjenek. Petri Károly. Sherman St. 68, Passaic, N. J.

Nem felejtette ön el, hogy előfizetése mikor jár le? Ha igen, úgy kísérvé figyelemmel a címszalagján lévő számokat. Az első szám a HÓNAP, a második a NAP, a harmadik az ÉVET jelenti.

Fichtacker Ferenc férjemet keresem, aki Passaicról körülbelül két hónappal ezelőtt tűnt el. Aki tud róla, szíveskedjék engem értesíteni. Fichtacker Ferencné, 72 Sherman St. Passaic, N. J.

Keresem Goldstein testvérek és Weinberger barátaimat, asztalosok. Tudtommal Minneapolisban vannak. Kérem őket, vagy azokat, kiknek hollétükről tudomásuk van, címüket velem tudatni szíveskedjenek. Petri Károly. Sherman St. 68, Passaic, N. J.

Nem felejtette ön el, hogy előfizetése mikor jár le? Ha igen, úgy kísérvé figyelemmel a címszalagján lévő számokat. Az első szám a HÓNAP, a második a NAP, a harmadik az ÉVET jelenti.

Fichtacker Ferenc férjemet keresem, aki Passaicról körülbelül két hónappal ezelőtt tűnt el. Aki tud róla, szíveskedjék engem értesíteni. Fichtacker Ferencné, 72 Sherman St. Passaic, N. J.

Keresem Goldstein testvérek és Weinberger barátaimat, asztalosok. Tudtommal Minneapolisban vannak. Kérem őket, vagy azokat, kiknek hollétükről tudomásuk van, címüket velem tudatni szíveskedjenek. Petri Károly. Sherman St. 68, Passaic, N. J.

Nem felejtette ön el, hogy előfizetése mikor jár le? Ha igen, úgy kísérvé figyelemmel a címszalagján lévő számokat. Az első szám a HÓNAP, a második a NAP, a harmadik az ÉVET jelenti.

Fichtacker Ferenc férjemet keresem, aki Passaicról körülbelül két hónappal ezelőtt tűnt el. Aki tud róla, szíveskedjék engem értesíteni. Fichtacker Ferencné, 72 Sherman St. Passaic, N. J.

Keresem Goldstein testvérek és Weinberger barátaimat, asztalosok. Tudtommal Minneapolisban vannak. Kérem őket, vagy azokat, kiknek hollétükről tudomásuk van, címüket velem tudatni szíveskedjenek. Petri Károly. Sherman St. 68, Passaic, N. J.

Nem felejtette ön el, hogy előfizetése mikor jár le? Ha igen, úgy kísérvé figyelemmel a címszalagján lévő számokat. Az első szám a HÓNAP, a második a NAP, a harmadik az ÉVET jelenti.

Fichtacker Ferenc férjemet keresem, aki Passaicról körülbelül két hónappal ezelőtt tűnt el. Aki tud róla, szíveskedjék engem értesíteni. Fichtacker Ferencné, 72 Sherman St. Passaic, N. J.

NYUGTÁZÁSOK. November 1-től 7-ig befolyt előfizetések: Uj előfizetések: \$1.00 J. Dutka, Barberton. J. Gombos \$2.00 A. Klohucicky, J. Bagosy \$1.00, San Francisco. F. Mészöly, L. Fisher 1.00, City. L. Magér \$1.00, Milwaukee. W. Fogel 50c., Mc Kessport. K. Glökner, J. Dloss, 50c. St. Louis. A. Woltinger, M. Kelemen, M. Reiter, E. Zsoldos, J. Petrich, J. Bagyi, F. Fodor, E. Löwinger, J. Lantner, A. Karaciner, 50c. Chicago. I. Zsám-boky \$1.00, Zs. Lengyel 50c. New Bruswick. J. Pintér 50c. Detroit. Folytatólagos előfizetők: \$2.00 J. Berlock, Oakland. J. Kovács, Ur János, New Brunswick. M. B. Sz. St. Louis. \$1.00 A. Fuchs, M. Kállay, M. Gyurko, M. Molnár, Gy. Gyöző, New Bruswick. A. Hornay, S. Kántor, San Francisco. J. Matec, Laus-ing, S. Braunfeld, Milwaukee. J. Schüssler, F. Zerman, M. Wallentiny, G. Kiss, St. Louis. J. Szele, J. Jurecsko, Pittsburg. J. Berta, Peoria. J. Zumpft, City. A. Kovács, Chicago. 50c. J. Kurucz, New Bruswick. S. Simonffy, Detroit. S. Salamon, Baltimore. J. Link, F. Herrich, Sonder. M. Braun, Pittsburg. J. Albini Allegheny.

Oktober első hétfőjén megkeresett munkabéruket november 7-ig a következő elvtársak adták le a NEPAKARAT javára: Schwartz Simon \$5.00, Ur János \$2.00, Ur József \$2.00, Eszterhalyi Ferenc \$2.00, Szabó István \$1.80, Gerecsér J. 1.75, Cine Ferenc \$1.32, Gyurko M. \$2.70, Kuçsma Gy. \$2.00, Greek Sebő \$4.50, F. S. 1.33, Szalay J. \$2.50, Tudor J. \$1.60, Klujber M. \$1.00, II. osztály tagja N. N. 2.50. Felülfizetések: Milwaukee-i szervezet, 12. oszt. \$25.00, Istók Rózika 5c., Frinko Mariska 5c. Pártadé: 6. oszt., II. oszt., 9. oszt., 11. oszt., I. osztály, 12. osztály. Newman Andor, szövetségi tag.

Fichtacker Ferenc férjemet keresem, aki Passaicról körülbelül két hónappal ezelőtt tűnt el. Aki tud róla, szíveskedjék engem értesíteni. Fichtacker Ferencné, 72 Sherman St. Passaic, N. J.

Keresem Goldstein testvérek és Weinberger barátaimat, asztalosok. Tudtommal Minneapolisban vannak. Kérem őket, vagy azokat, kiknek hollétükről tudomásuk van, címüket velem tudatni szíveskedjenek. Petri Károly. Sherman St. 68, Passaic, N. J.

Nem felejtette ön el, hogy előfizetése mikor jár le? Ha igen, úgy kísérvé figyelemmel a címszalagján lévő számokat. Az első szám a HÓNAP, a második a NAP, a harmadik az ÉVET jelenti.

Fichtacker Ferenc férjemet keresem, aki Passaicról körülbelül két hónappal ezelőtt tűnt el. Aki tud róla, szíveskedjék engem értesíteni. Fichtacker Ferencné, 72 Sherman St. Passaic, N. J.

Keresem Goldstein testvérek és Weinberger barátaimat, asztalosok. Tudtommal Minneapolisban vannak. Kérem őket, vagy azokat, kiknek hollétükről tudomásuk van, címüket velem tudatni szíveskedjenek. Petri Károly. Sherman St. 68, Passaic, N. J.

Nem felejtette ön el, hogy előfizetése mikor jár le? Ha igen, úgy kísérvé figyelemmel a címszalagján lévő számokat. Az első szám a HÓNAP, a második a NAP, a harmadik az ÉVET jelenti.

Fichtacker Ferenc férjemet keresem, aki Passaicról körülbelül két hónappal ezelőtt tűnt el. Aki tud róla, szíveskedjék engem értesíteni. Fichtacker Ferencné, 72 Sherman St. Passaic, N. J.

Keresem Goldstein testvérek és Weinberger barátaimat, asztalosok. Tudtommal Minneapolisban vannak. Kérem őket, vagy azokat, kiknek hollétükről tudomásuk van, címüket velem tudatni szíveskedjenek. Petri Károly. Sherman St. 68, Passaic, N. J.

Nem felejtette ön el, hogy előfizetése mikor jár le? Ha igen, úgy kísérvé figyelemmel a címszalagján lévő számokat. Az első szám a HÓNAP, a második a NAP, a harmadik az ÉVET jelenti.

Fichtacker Ferenc férjemet keresem, aki Passaicról körülbelül két hónappal ezelőtt tűnt el. Aki tud róla, szíveskedjék engem értesíteni. Fichtacker Ferencné, 72 Sherman St. Passaic, N. J.

Keresem Goldstein testvérek és Weinberger barátaimat, asztalosok. Tudtommal Minneapolisban vannak. Kérem őket, vagy azokat, kiknek hollétükről tudomásuk van, címüket velem tudatni szíveskedjenek. Petri Károly. Sherman St. 68, Passaic, N. J.

Nem felejtette ön el, hogy előfizetése mikor jár le? Ha igen, úgy kísérvé figyelemmel a címszalagján lévő számokat. Az első szám a HÓNAP, a második a NAP, a harmadik az ÉVET jelenti.

Fichtacker Ferenc férjemet keresem, aki Passaicról körülbelül két hónappal ezelőtt tűnt el. Aki tud róla, szíveskedjék engem értesíteni. Fichtacker Ferencné, 72 Sherman St. Passaic, N. J.

Keresem Goldstein testvérek és Weinberger barátaimat, asztalosok. Tudtommal Minneapolisban vannak. Kérem őket, vagy azokat, kiknek hollétükről tudomásuk van, címüket velem tudatni szíveskedjenek. Petri Károly. Sherman St. 68, Passaic, N. J.

Nem felejtette ön el, hogy előfizetése mikor jár le? Ha igen, úgy kísérvé figyelemmel a címszalagján lévő számokat. Az első szám a HÓNAP, a második a NAP, a harmadik az ÉVET jelenti.

Fichtacker Ferenc férjemet keresem, aki Passaicról körülbelül két hónappal ezelőtt tűnt el. Aki tud róla, szíveskedjék engem értesíteni. Fichtacker Ferencné, 72 Sherman St. Passaic, N. J.

Keresem Goldstein testvérek és Weinberger barátaimat, asztalosok. Tudtommal Minneapolisban vannak. Kérem őket, vagy azokat, kiknek hollétükről tudomásuk van, címüket velem tudatni szíveskedjenek. Petri Károly. Sherman St. 68, Passaic, N. J.

Nem felejtette ön el, hogy előfizetése mikor jár le? Ha igen, úgy kísérvé figyelemmel a címszalagján lévő számokat. Az első szám a HÓNAP, a második a NAP, a harmadik az ÉVET jelenti.

Fichtacker Ferenc férjemet keresem, aki Passaicról körülbelül két hónappal ezelőtt tűnt el. Aki tud róla, szíveskedjék engem értesíteni. Fichtacker Ferencné, 72 Sherman St. Passaic, N. J.

Keresem Goldstein testvérek és Weinberger barátaimat, asztalosok. Tudtommal Minneapolisban vannak. Kérem őket, vagy azokat, kiknek hollétükről tudomásuk van, címüket velem tudatni szíveskedjenek. Petri Károly. Sherman St. 68, Passaic, N. J.

Nem felejtette ön el, hogy előfizetése mikor jár le? Ha igen, úgy kísérvé figyelemmel a címszalagján lévő számokat. Az első szám a HÓNAP, a második a NAP, a harmadik az ÉVET jelenti.

Fichtacker Ferenc férjemet keresem, aki Passaicról körülbelül két hónappal ezelőtt tűnt el. Aki tud róla, szíveskedjék engem értesíteni. Fichtacker Ferencné, 72 Sherman St. Passaic, N. J.

Keresem Goldstein testvérek és Weinberger barátaimat, asztalosok. Tudtommal Minneapolisban vannak. Kérem őket, vagy azokat, kiknek hollétükről tudomásuk van, címüket velem tudatni szíveskedjenek. Petri Károly. Sherman St. 68, Passaic, N. J.

Nem felejtette ön el, hogy előfizetése mikor jár le? Ha igen, úgy kísérvé figyelemmel a címszalagján lévő számokat. Az első szám a HÓNAP, a második a NAP, a harmadik az ÉVET jelenti.

Fichtacker Ferenc férjemet keresem, aki Passaicról körülbelül két hónappal ezelőtt tűnt el. Aki tud róla, szíveskedjék engem értesíteni. Fichtacker Ferencné, 72 Sherman St. Passaic, N. J.

Keresem Goldstein testvérek és Weinberger barátaimat, asztalosok. Tudtommal Minneapolisban vannak. Kérem őket, vagy azokat, kiknek hollétükről tudomásuk van, címüket velem tudatni szíveskedjenek. Petri Károly. Sherman St. 68, Passaic, N. J.

Nem felejtette ön el, hogy előfizetése mikor jár le? Ha igen, úgy kísérvé figyelemmel a címszalagján lévő számokat. Az első szám a HÓNAP, a második a NAP, a harmadik az ÉVET jelenti.

Fichtacker Ferenc férjemet keresem, aki Passaicról körülbelül két hónappal ezelőtt tűnt el. Aki tud róla, szíveskedjék engem értesíteni. Fichtacker Ferencné, 72 Sherman St. Passaic, N. J.

I. N. Y. M. Ifjúsági Kör tánciskolája. ÁRPÁD HALL 431 E. 6th St. New York. Angol-magyar iskola kétszer hetenkint, hétfőn és csütörtökön a LIBERTY HALL-ban 49 Mercer St. Newark, N. J. Mindkét helyiségben kifogástalan magyar konyha. Alkalmas termek bálok, lakodalmak és egyleti gyűlésekre. Bel- és külföldi lapok. Budapesti Népszava. Az öntudatos munkások találkozó helye. Pool és billiárd. A. Orawetz, tulajdonos. Telephone 1027 Orchard.

Dr. BIEBER E. LAJOS magyar fogorvos 383 E. 8th Street New York

Mrs. KLEIN magyar kávéház és étterem 257 Springfield Ave. Newark.

Wachsman női és férfi-dívat áruháza 86 Avenue A NEW YORK. Olcsó szabott árak!

Mrs. J. HOFFMANN, MAGYAR VIRÁGÜZLETE 971 SECOND AVE. 51. és 52. utcák között N. Y.

JOS. BERLOCK FÉRFI SZABÓ 118 Thirteenth Ave. East Oakland, Ca

JAKOBY MIKSA orvostanhallgató Angol Magyar iskoláiban 238 E. 6th St. és 1828 Second Ave. (79th St.)

Katolin János FÉNYKÉPESZ 3616 N. Broadway, St. Louis

Empire Opera House ÉTTEREM, KÁVÉHAZ ÉS BOROZO 552-4 Second St., Passaic, N. J.

Dr. S. Goldman egyetemi HAZAI MAGYAR ORVOS 406 Grand St., Pittsburg, Pa. Közél a Courtoz

BATHÓ ISTVÁN ELSŐRENDEŰ BORBÉLY- ÉS FODRÁSZTEREM 544 E. 6th Street, New York.

TAUB VILMOS magyar órász és ékszerész. Mindennemű hazai órák és aranyeműk javítását

FINTA MIHÁLY BORBÉLY ÉS FODRÁSZ 516 E. 6th Street, New York.

TULY az egyedüli magyar FÉNYKÉPESZ NEWARKON, N. J. 4 West Street.

Bevándorlók figyelmébe ajánlja csinosan berendezett tisztas jutányos árú SZOBÁIT ROSTÁSSY REZSŐ 513 E. 6th St. NEW YORK.

ÉTTERMEM ÉS KÁVÉHAZAM a magyar nyelvű öntudatos munkások kedvelt találkozó helye. Izletes friss ételek. — Hazai billiárd asztalok. Bel és külföldi pártlapok. Feltétlen megbízhatóság.

Felkérjük olvasóinkat, hogy szükségleteiket hirdetőnkél szerezzék be s a vásárlás alkalmával hivatkozzanak a NEPAKARAT-ra.

HAJOJEGYET VÁSÁROLNI KÜLDENI LEGJOBB ÉS LEGTANACOSABB FORDULNI KISS EMIL BANKÁRHOZ NEW YORK 104 SECOND AVE. 11. UJON AJÁNLÓKÉRT

Beldegreen budapesti fényképész 32 Avenue C 3-ik u.sarok, New York

Péter Lajos „Rákóczi Hall”-hoz címzett Vendéglő. Kávéház és Étterem.

KITŰNŐ MAGYAR KÖNYHÁJÁT. Kitűnő itaiok. Alkalmos helyiség mulatságok, lakadalom vagy hasonló ünnepélyre.

Divatos Cipők olcsó árban kaphatók a „UNION SHOE CO.”-nál

PILÁTF. MAGYAR SZÜLÉSNŐ Budapestben az egyetemen vizsgázott, sok évi gyakorlat után tanácsot és segélyt nyújt mindenben.

RIZSÁK JÁNOS közjegyző, pénzszerelő és váltó-intézet Főútleit 127 Second St., Passaic, N. J.

Erdélyi Vendéglő 263 9th St. cor. Clementine. San Francisco, Call

Legkedveltebb és legnépszerűbb ROTH SAMUEL gyógyszerész a Megváltóhoz

Legkedveltebb és legnépszerűbb ROTH SAMUEL gyógyszerész a Megváltóhoz

Legkedveltebb és legnépszerűbb ROTH SAMUEL gyógyszerész a Megváltóhoz

Legkedveltebb és legnépszerűbb ROTH SAMUEL gyógyszerész a Megváltóhoz

Legkedveltebb és legnépszerűbb ROTH SAMUEL gyógyszerész a Megváltóhoz

Legkedveltebb és legnépszerűbb ROTH SAMUEL gyógyszerész a Megváltóhoz

Legkedveltebb és legnépszerűbb ROTH SAMUEL gyógyszerész a Megváltóhoz

Legkedveltebb és legnépszerűbb ROTH SAMUEL gyógyszerész a Megváltóhoz

Legkedveltebb és legnépszerűbb ROTH SAMUEL gyógyszerész a Megváltóhoz

Legkedveltebb és legnépszerűbb ROTH SAMUEL gyógyszerész a Megváltóhoz